

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X

Rok XXIX Nr 4(122)

listopad 2025

Tytuł doktora honoris
causa Uniwersytetu
Przyrodniczego
w Lublinie
dla prof. dr. hab.
Arkadiusza Meżyka

Ale kosmos - pikniki Lata z Radiem

Fot. Archiwum UPL

Fot. Bartłomiej Dąbrowski

W NUMERZE

WYDARZENIA

- 1 Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Arkadiusza Mężyka
- 1 Przemówienie rektora Krzysztofa Kowalczyka
- 3 Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. inż. Dariusza Andrejkę w dniu 16 września 2025 r.
- 7 Rozwój technologii w obliczu wyzwań gospodarczych i geopolitycznych Unii Europejskiej
- 9 Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 10 Jubileusz Wydziału Inżynierii Produkcji
- 11 Posiedzenie KRASP
- 13 Naukowcy z UP w Lublinie w gronie najlepszych badaczy świata
- 13 Uniwersytet z nową domeną: up.edu.pl
- 21 Ale kosmos – pikniki Lata z Radiem
- 26 Never Give Up na Forum Ekonomicznym

WSPOMNIENIE

- 12 Prof. dr hab. Jerzy Hetman (1941–2025)

WOKÓŁ NAUKI

- 17 Nauka i praktyka na rzecz zrównoważonego rolnictwa
- 18 Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków
- 31 Korzyści zdrowotne owoców pomidora i produktów pomidorowych
- 33 Transport dużych bel i stogów

KONFERENCJE SZKOLENIA

- 14 Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wśród uczestników światowego forum edukacyjnego
- 15 Forum Ekonomiczne w Karpaczu
- 19 Letnia Akademia Nauczyciela Języka Rosyjskiego
- 23 Wykłady monograficzne z przedstawicielami przemysłu spożywczego

BIBLIOTEKA

- 22 Rewitalizacja ogrodu na tarasie Biblioteki

ERASMUS

- 27 Czy warto wyjechać na Erasmusa do Walencji?
- 29 Walencja – jedno z najprzytulniejszych miast Hiszpanii

HOBBY PASJE

- 24 Konkursy kulinarne
- 25 MasterChef – Student

SPORT

- 35 Rajd rowerowy 70 km na 70-lecie
- 36 Mecz absolwentów sekcji piłki nożnej

Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Arkadiusza Mężyka

Przemówienie rektora Krzysztofa Kowalczyka

Szanowni Państwo!

Dzisiejsza uroczystość przypada w roku jubileuszowym obchodów 70-lecia Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie jako samodzielnego podmiotu szkolnictwa wyższego oraz 55-lecia utworzenia Wydziału Inżynierii Produkcji, który w tych dniach celebruje swój jubileusz. [...]

Godność doktora honoris causa jest najwyższym wyróżnieniem, jakie uczelnia może nadać osobom nadzwyczajnie zasłużonym w obszarze nauki, kultury i życia społecznego. Oprawa tego wydarzenia sprawia, że samą uroczystość możemy zaliczyć do najpiękniejszych ceremonii akademickich. Nadanie tytułu doktora honoris causa stanowi symboliczny dowód akademickości uczelni i jej misji do wskazywania oraz kreowania wzorców i osób godnych naśladowania. Wybór osoby, która zostanie uhonorowana akademickim laurem, przekazuje również informacje o wartościach, którym hołduje społeczność akademicka, o cechach, na których pracownicy uniwersytetów powinni się wzorować, budując swoje kariery oraz tworząc na rzecz rozwoju nauki i postępu badawczego. To również jest przekaz dla studentów, dla których takie osoby stanowią wzór do naśladowania nie tylko w czasie studiów, ale w swoim życiu. Wybór osoby do uhonorowania tą akademicką godnością stanowi swoistą publiczną deklarację składaną przez uczelnię społeczeństwu i środowisku, deklarację o wyborze autorytetu i lidera nauki oraz człowieka o wielkich wartościach. Osoby wyróżnione tym szacownym tytułem są ludźmi wyjątkowymi, cieszącymi się dużym uznaniem i szacunkiem.

Aktualności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Wydawca: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie.

Rada Programowa: Marcin Arciszewski, Barbara Futa, Agnieszka Kubik-Komar, Barbara Marcinek, Monika Michalak-Majewska, Krzysztof Olszewski, Krystyna Piotrowska-Weryszko (przewodnicząca).

Redakcja: Monika Jaskowiak – redaktor naczelny (e-mail: monika.jaskowiak@up.lublin.pl), Anna Wypychowska. **Korekta:** Agnieszka Brach, Agnieszka Litwinczuk.

Współpraca: Dział Rekrutacji i Promocji.

Projekt graficzny i łamanie: AZKO Zbigniew Kowalczyk. **Adres redakcji:** 20-950 Lublin, ul. Akademicka 15, skr. poczt. 158, tel. 81 445-68-05, e-mail: wydawnictwo@up.lublin.pl. **Druk:** Drukarnia Standruk w Lublinie, ul. Rapackiego 25

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów i modyfikacji tytułów.

Fotografia na 1 str. okładki: Fot. Bartłomiej Dąbrowski

Ludzkość od zarania dziejów stale poszukuje, dąży do zmian, nieprzerwanie tworzy postęp cywilizacyjny, który był i jest ściśle związany z rozwojem nauki, kreowaniem nowych technologii, materiałów i maszyn. Człowiek, zdobywając nowe umiejętności i technologie, czynił to dzięki pozyskiwaniu nowej wiedzy. Śmiało można postawić tezę, że nie byłoby naszej cywilizacji, gdyby nie postęp badawczy i naukowy. Pomimo upływu tysiącleci nic nie zmieniło się w tym względzie. To dzięki odkryciom naukowców człowiek posiadał taką wiedzę i umiejętności, że może eksplorować planetę oraz tworzyć nowe technologie zdolne do sięgania w głębie wszechświata.

Postęp naukowo-badawczy i cywilizacyjny nie pojawił się jednak samoistnie, ale był wytworzony przez ludzi poszukujących czegoś twórczego, ciekawych nowości i odkryć przekraczających granice wyobraźni, wiedzy i poznania w danym czasie, kreatorów nowych wizji, idei i ważnych osiągnięć twórczych. To ludzie stale poszukujący i tworzący, dążący do zmian, badacze oddani nauce, twórcy o nieprzeciętnych umysłach, liderzy kreujący badania, nkreślający nowe idee, przekraczające granice zwykłej ludzkiej wyobraźni, są godnymi wzorami do naśladowania dla nas wszystkich. Bez ludzi twórczych, zaangażowanych w tworzenie postępu, kreślących nowe horyzonty i stawiających nowe wyzwania badawcze przed sobą nie byłoby postępu naukowego, cywilizacyjnego, gospodarczego i technicznego.

Kim byli i są ci wspaniali ludzie, którym tyle zawdzięczamy? W zdecydowanej większości są to osoby nam znane, chociaż ich wiedza, twórczość i światłość umysłu niekiedy nas onieśmiela. Do grona tych osób z pewnością należy znakomity uczony, cieszący się wielkim autorytetem naukowym i uznaniem w kraju i na świecie, visiting professor renomowanych uczelni zagranicznych, człowiek olbrzymiej wiedzy, szczeniący się znakomitymi osiągnięciami badawczymi, dydaktycznymi i organizacyjnymi, członek i przewodniczący wielu komitetów i rad naukowych, doktor honoris causa multi prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk. Profesor to przeświorny naukowiec o uznanej pozycji i dorobku na forum międzynarodowym, niezwykle ceniony i niekwestionowany autorytet w środowisku akademickim

Przykład prof. Mężyka wyraźnie pokazuje, że konsekwentna, przemyślana i dobrze zaplanowana praca badawcza przynosi

znakomite efekty nie tylko w postaci licznych publikacji, ale przede wszystkim służy poszerzeniu wiedzy z zakresu dynamiki maszyn, optymalizacji i symulacji numerycznych, mechatroniki oraz projektowania pojazdów wojskowych. [...]

Zwracając uwagę na osiągnięcia badawcze, dydaktyczne i organizacyjne Profesora, z pewnością zadajemy sobie szereg pytań. Jak człowiek w swojej naturze i osobowości może przekraczać granice nauki, ogarniać swoim umysłem tak wiele? Jak można znaleźć czas, aby pełnić tak wiele ważnych funkcji i znakomicie wywiązywać się ze swoich obowiązków badawczych, dydaktycznych i organizacyjnych? Czy jest możliwe osiągnięcie tego wszystkiego, czego dokonał w nauce i dla rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce dostojny doktor honoris causa prof. Mężyk, nie zapominając przy tym o wartościach najważniejszych, jak dom, rodzina, przyjaciele? Przykład prof. Arkadiusza Mężyka pozwala nam odpowiedzieć pozytywnie na tak postawione pytania, chociaż z pewnością dla wielu z nas byłoby to trudne do wyobrażenia i jeszcze trudniejsze do zrealizowania. Pan Profesor to wybitny uczony, dla którego nauka jest sensem i celem życiowych zmagani. Naukę współtworzy, żyje nauką i dla nauki, przywiązując wielką wagę do aplikacji osiągnięć badawczych do przemysłu i gospodarki. Jakże korespondujące z charakterystyką działalności naukowej i ważnością osiągnięć badawczych Profesora są słowa wypowiedziane przez wielkich filozofów Sokratesa i Platona. Pierwszy z nich stwierdził, że od bogactwa woli wiedzę, gdyż pierwsze jest przemijające, a drugie wieczne. Platon zaś powiedział, że wiedza jest drugim słońcem dla ludzi.

W przekazie Profesora i jego osiągnięciach możemy jasno określić rolę i zadania nauki. Nauka służy rozwiązywaniu problemów, poznawaniu nowego, generowaniu nowej wiedzy. Nauka to nie tylko wskaźniki bibliometryczne, ale przede wszystkim wytworzona nowa wiedza i nowe odkrycia. Wybitny naukowiec to ten, który dostrzeże istotny problem badawczy, potrafi go określić, dobrać odpowiednią metodę, rozwiązać go i wnieść nowe wartości poznawcze do rozwoju nauki lub innowacje do gospodarki. Przykład prof. Arkadiusza Mężyka jednoznacznie nam wskazuje, że takie podejście do pracy badawczej ma fundamentalne znaczenie dla rozwoju nauki i tworzenia postępu badawczego. Pan Profesor to pracownik nauki, doceniający postęp i wkład badawczy w rozwój wiedzy, gospodarki i społeczeństwa, niecofający się w dyskusjach przed obroną prawdy i wartości uznanych w świecie nauki, ale szanujący każdego dyskutanta, umiejący przekonywać ludzi do wartości nowych i ważnych osiągnięć badawczych oraz swoich wizji. Jakże wymowne w tym zestawieniu są słowa wybitnego polskiego naukowca, księdza profesora Michała Hellera, który w jednym z wywiadów powiedział: „Zawsze uważałem, że dwie rzeczy są dla mnie i dla ludzkości najważniejsze: wiedza, którą daje nauka, i poczucie sensu”. Zawsze musimy o tym pamiętać, a mamy znakomity przykład, który przekazuje nam czcigodny doktor honoris causa prof. Mężyk, że wiedzy nie tworzy się dla wiedzy, ale dla dobra człowieka oraz postępu cywilizacji w poszanowaniu wartości najważniejszych. [...]

Doceniając w pełni wielkość zasług w zakresie badawczym, organizacyjnym i dydaktycznym dla środowiska akademickiego oraz rozwoju nauki w Polsce, a także uwzględniając wspaniałą osobowość prof. dr. hab. inż. Arkadiusza Mężyka, Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie przyznał Profesorowi tytuł doktora honoris causa. Wniosek o nadanie tytułu złożony przez Wydział Inżynierii Produkcji został poparty przez Radę Naukową Dyscypliny Inżynieria

Mechaniczna oraz społeczność akademicka z pozostałych wydziałów naszej Uczelni i pozytywnie zaopiniowany przez recenzentów: prof. dr. hab. inż. Huberta Dębskiego z Politechniki Lubelskiej oraz prof. dr. hab. inż. Andrzeja Seweryna z Politechniki Gdańskiej.

Nadając zaszczytny tytuł doktora honoris causa, nasza Uczelnia składa podziękowanie i wdzięczność wielce szanownemu prof. Arkadiuszowi Mężykowi za wspaniałą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną oraz wyrazy uznania za istotny wkład wniesiony w rozwój i promocję nauki, a także kształtowanie i rozwój szkolnictwa wyższego w Polsce. Bliskie, merytoryczne i życzliwe kontakty oraz budujące spotkania z Profesorem są niezwykle cenione przez pracowników Wydziału Inżynierii Produkcji, a także przez moją skromną osobę, gdyż znam od kilku lat prof. Arkadiusza

Mężyka i darzę go wielkim szacunkiem jako naukowca posiadającego niekwestionowany autorytet. Pan Profesor to wzór znakomitego nauczyciela akademickiego, chętnie dzielącego się swoją olbrzymią wiedzą i doświadczeniem, ale także człowieka niezwykle życzliwego, stanowczego, z ochotą służącego radą i pomocą, emanującego wielkim opanowaniem, rozważą i determinacją.

Wielce szanowny Panie Profesorze, czcigodny Doktorze Honoris Causa Multi, w tym ważnym i uroczystym dniu proszę przyjąć ode mnie oraz społeczności akademickiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie najlepsze życzenia, wszelkiej pomyślności, zdrowia i sukcesów w dalszej pracy badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej oraz wiele zadowolenia i radości w życiu osobistym i rodzinnym.

Fot. Bartłomiej Dąbrowski

Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. inż. Dariusza Andrejkę w dniu 16 września 2025 r.

LAUDATIO A PROMOTORE

Magnificencjo Rektorze

Wysoki Senacie

Dostojny Doktorze Honoris Causa

Szanowni Państwo

Dziś Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przyozdabia wybitnego naukowca honorowym doktoratem, najcenniejszym klejnotem, jaki w swych skarbnicach od stuleci mają uniwersytety. [...]

Doktorat honorowy to nie tylko nagroda za osiągnięcia naukowe, ale także wyraz uznania dla tych, którzy swoimi działaniami znacząco wpłynęli na rozwój kultury i społeczeństwa. Stąd też zadanie, które mi powierzono – wygłoszenia laudacji – jest zaszczytne i radosne, ale zarazem niełatwe, bo jakże w ciągu kilkunastu minut przedstawić sylwetkę i dorobek naszego Uczzonego. Powinienem ukazać 63 lata jego życia, z których 43 poświęcił inżynierii mechanicznej. Powinienem zaprezentować dokonania naukowe, liczne publikacje, których wykaz obejmuje kilkaset pozycji. Powinienem opowiedzieć o jego niezłomnej postawie w przeprowadzaniu polskich uczelni przez trudne czasy pandemii i zawirowań międzynarodowych. Ale przede wszystkim powinienem ogłosić wszem wobec i każdemu z osobna – prof. dr. hab. inż. Arkadiusz Mężyk jest dobrym człowiekiem.

W tym miejscu należy zadać pytanie, po co przygotowujemy i prezentujemy laudację? Z pewnością aby wychwalać wspaniałe dokonania osoby zasłużonej. Ale czy to wszystko? A może laudacja to coś więcej? Może jest to próba poszukiwania wzorów osobowych godnych naśladowania. Każda epoka historyczna takich wzorów potrzebowała. W średniowieczu był to rycerz lub ascetyczny święty, w okresie odrodzenia – kupiec – odkrywca oraz artysta wskrzeszający świetność sztuki starożytnej. W późniejszych czasach: zdobywca, żołnierz, wynalazca czy przedsiębiorca. Kto ma być naszym wzorem dzisiaj, w epoce komputerów i wszechobecnej informatyzacji? Jednym z takich nowych wzorów staje się człowiek

nauki, ale taki, który w swoich badaniach jest uczciwy bez względu na konsekwencje, bezstronny, walczący o prawdę. Są wśród tych ludzi nauki tacy, którzy walczą z najgroźniejszymi chorobami, ekonomiczami, humaniści, wielcy inżynierowie. Dla nich wszystkich prawdziwym wzorem może być prof. dr. hab. inż. Arkadiusz Mężyk, przyjmowany dziś jako doktor honoris causa na zawsze do społeczności Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Wymienić mogę co najmniej 4 powody, dla których jest on takim wzorem dla nowych pokoleń naukowców i studentów.

A zatem, jak mawiał Katon Starszy *rem tene, verba sequentur* (trzymaj się tematu, a słowa się znajdą).

Powód 1. Profesor dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk jest wybitnym naukowcem

Jego osiągnięcia naukowe są związane z dziedziną nauk inżynierjno-technicznych, przede wszystkim szeroko rozumianą dyscypliną inżynieria mechaniczna. Główne obszary badawcze dotyczą modelowania matematycznego i symulacji numerycznych, analizy wrażliwości i optymalizacji cech dynamicznych układów mechatronicznych, przede wszystkim elektromechanicznych napędów maszyn roboczych, oraz projektowania i konstrukcji pojazdów specjalnych. Zasadnicze kierunki badawcze obejmują w szczególności:

- modelowanie nieliniowe dynamiki sterowanych układów elektromechanicznych,
- numeryczne modelowanie dynamiki układów mechatronicznych z wykorzystaniem metody elementów skończonych oraz metody sztywnych elementów skończonych,
- aktywne i półaktywne układy redukcji drgań, także z zastosowaniem materiałów funkcjonalnych,
- metody modelowania, analizy wrażliwości i optymalizacji układów elektromechanicznych ze szczególnym uwzględnieniem metod optymalizacji dynamicznej oraz algorytmów ewolucyjnych,
- modelowanie i optymalizacje dynamiki elektrowni wiatrowych przy uwzględnieniu złożonych oddziaływań aerodynamicznych oraz odkształceń konstrukcji,
- modelowanie matematyczne oraz symulacje numeryczne w inżynierii biomedycznej, w szczególności w robotyce medycznej,
- projektowanie, modelowanie i optymalizacje napędów hybrydowych maszyn roboczych ciężkich i pojazdów specjalnych,
- modelowanie dynamiki pasywnych i półaktywnych układów zawieszenia gąsienicowych pojazdów wojskowych.

Należy podkreślić, że w każdym z wymienionych zagadnień badawczych profesor Arkadiusz Mężyk ma istotne osiągnięcia naukowe, ważne dla rozwoju dyscypliny naukowej inżynieria mechaniczna. Wyniki jego prac zostały opublikowane w ponad 250 publikacjach naukowych: w czasopismach naukowych, materiałach konferencyjnych krajowych i zagranicznych oraz 6 monografiach naukowych. Jest współautorem 28 patentów oraz 2 wzorów przemysłowych. O dużej rozpoznawalności międzynarodowej profesora Arkadiusza Mężyka świadczy również powierzenie mu ok. 30 recenzji artykułów dla czasopism zagranicznych o zasięgu międzynarodowym.

Niezwykle istotny jest też wkład Profesora w rozwój stowarzyszeń oraz organizacji akademickich, naukowych i branżowych, m.in.: Polskiego Towarzystwa Metod Komputerowych Mechaniki, Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Aktywnie uczestniczył w pracach Zarządu Gliwickiego Oddziału PTMTS, pełniąc funkcję przewodniczącego tego oddziału, zaś w 2011 r. został wybrany na Zjeździe Delegatów PTMTS na funkcję przewodniczącego Zarządu Głównego. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje. Był inicjatorem powołania i przewodniczącym Stałego Komitetu Kongresowego Polskiego Kongresu Mechaniki.

Profesor Arkadiusz Mężyk aktywnie uczestniczył w pracach wielu rad naukowych, z których należy przede wszystkim wymienić:

Radę Naukową Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Urządzeń Mechanicznych OBRUM sp. z o.o., gdzie w latach 2008–2012 pełnił funkcję przewodniczącego, Radę Naukową Przemysłowego Instytutu Automatyki i Pomiarów w Warszawie, Radę Naukową Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN w Zabrze, Radę Naukową Instytutu Techniki Górniczej KOMAG w Gliwicach oraz Radę Naukową Wojskowego Instytutu Technicznego Uzbrojenia w Zieloncu. Ponadto był członkiem konwentu Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie. Obecnie jest ekspertem Rady Naukowej czasopisma *Acta Mechanica et Automatica*, indeksowanego w bazie Journal Citation Reports, oraz Rady Polskiego Instytutu Technologii. Był także zastępcą redaktora naczelnego czasopisma naukowego *Modelowanie Inżynierskie*. Ponadto wielokrotnie uczestniczył w pracach paneli recenzentów przy Radzie Nauki Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Narodowego Centrum Nauki.

W 2003 r. Profesor został powołany na członka dwóch sekcji: Sekcji Dynamiki Układów oraz Sekcji Optymalizacji i Sterowania, działających przy Komitecie Mechaniki Polskiej Akademii Nauk. Od 2011 r. jest członkiem Komitetu Budowy Maszyn PAN, a w latach 2020–2023 sprawował funkcję przewodniczącego tego komitetu.

Pełniąc wymienione wyżej liczne funkcje związane ze środowiskiem akademickim, naukowym i gospodarczym, Profesor miał znaczący wpływ na rozwój badań naukowych oraz kształcenia w zakresie zarówno mechaniki, jak i budowy maszyn, a także na zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki.

Powód 2. Profesor dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk jest wybitnym kreatorem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym

Jego kariera i osiągnięcia naukowe stanowią przykład konsekwentnego budowania niekwestionowanej pozycji w środowisku akademickim i społecznym, opartej na rozwoju osobistym oraz współpracy zarówno z otoczeniem społeczno-gospodarczym Politechniki Śląskiej, jak również prestiżowymi jednostkami naukowymi za granicą.

Wymienione wcześniej kierunki badawcze Profesor realizował we współpracy z ośrodkami zagranicznymi, m.in.: z Portugalii, Belgii, Niemiec, Francji, USA, Czech, Rumunii, Ukrainy i Chin; a także renomowanymi krajowymi: Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Wojskową Akademią Techniczną im. Jarosława Dąbrowskiego, Instytutem Energetyki w Warszawie, Fundacją Rozwoju Kardiologii z Zabrze, American Heart of Poland SA, Śląskim Centrum Chorób Serca, Wojskowym Instytutem Techniki Inżynierijnej we Wrocławiu, Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN, Instytutem Zootechniki PIB, Przemysłowym Instytutem Automatyki i Pomiarów oraz Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Urządzeń Mechanicznych OBRUM w Gliwicach sp. z o.o.

Intensywna współpraca z wieloma ośrodkami m.in. z: konsorcjum OBRUM sp. z o.o., Hutą Stalowa Wola, Fabryką Maszyn Górniczych FAMUR w Katowicach, Rosomak SA w Siemianowicach Śląskich, Innovations for Heart and Vessels Sp. z o.o., Fabryką Maszyn Górniczych FAMUR w Katowicach, Wasko SA, WZM Siemianowice Śląskie, Zabrzeńskimi Zakładami Mechanicznymi KOPEX, Centrum Mechanizacji Górnictwa KOMAG w Gliwicach, Energoserwis SA w Lublińcu, REMAG SA, Balton sp. z o.o., Zakładami Naprawy Lokomotyw Elektrycznych w Gliwicach, jak również zagranicznymi firmami sektora maszynowego i wojskowego: RUAG Switzerland

Ltd., MTU Friedrichshafen (Niemcy), Caterpillar Inc. (Wielka Brytania), Soucy (Kanada) i CMI Defence (Belgia) – zaowocowała szeregiem przełomowych wdrożeń autorstwa Profesora. Wśród nich należy wyróżnić te, które dotyczą: nowych biologicznych, niskoprofilowych, rozprężanych na balonie zastawek serca, prototypu kombajnu górniczego do eksploatacji pokładów cienkich, podwozia wielofunkcyjnej maszyny inżynieryjnej, platformy gaszącej o napędzie hybrydowym, czołgu lekkiego na bazie wielozadaniowej platformy bojowej oraz optymalizacji procesu cięcia płyt presensybilizowanych (wstępnie pokrytych warstwą światłoczułą) za pomocą noży gilotynowych. Biorąc powyższe pod uwagę, osiągnięcia badawczo-rozwojowe Profesora należy bez wątpienia określić mianem wybitnych, zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej.

Powód 3. Profesor dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk jest osobowością o cechach przywódczych oraz eminentnym organizatorem

Karierę naukową Profesor łączy z działalnością organizacyjną, pełniąc wiele funkcji w Politechnice Śląskiej. Począwszy od 1999 r. jako członek Senatu Politechniki Śląskiej brał czynny udział w pracach na rzecz swojej uczelni. W latach 2004–2009 kierował Zakładem Dynamiki Maszyn i Układów Elektromechanicznych, a po zmianie nazwy Zakładem Dynamiki Układów Mechatronicznych. Od 2002 r. przez dwie kadencje pełnił funkcję prodziekana ds. ogólnych, a w latach 2012–2016 dziekana Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej. W tym okresie profesor Arkadiusz Mężyk dał się poznać jako osoba zaangażowana w budowanie i rozwój współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmującej m.in.: staże nauczycieli akademickich w przemyśle, praktyki studenckie i wspólne prace naukowo-badawcze.

W dowód najwyższego zaufania i uznania w roku 2016 społeczność akademicka powierzyła profesorowi Arkadiuszowi Mężykowi najwyższą godność rektora Politechniki Śląskiej, którą pełnił przez dwie kadencje do roku 2024. W tym czasie Profesor potwierdził swoje najwyższe kompetencje w kierowaniu uczelnią, wprowadzając m.in. nową strategię rozwoju bazującą na modelu uniwersytetu przedsiębiorczego oraz szerokiej współpracy międzynarodowej i gospodarczej. Partnerem strategicznym uczelni została Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, zatrudniająca obecnie ponad 100 tys. osób w branży motoryzacyjnej, IT, nowoczesnej energetyce i przemyśle maszynowym. Bazując na doświadczeniach zdobytych podczas współpracy z Radą Polskich Inżynierów w Ameryce Północnej, a także Polsko-Amerykańską Radą Współpracy USPTC w Palo Alto w Kalifornii oraz Uniwersytetem Stanforda, wprowadził przełomowe rozwiązania w uczelni, definiując 10 kluczowych obszarów badawczych, wyznaczających nowe trendy rozwoju technologicznego oraz potencjału naukowo-badawczego Politechniki Śląskiej. W roku 2019, po przeprowadzeniu szerokich konsultacji społecznych, wprowadził kluczowe zmiany w organizacji uczelni, określając ostatecznie 6 priorytetowych obszarów badawczych, stanowiących nową strategię rozwoju uczelni.

Wszystkie te działania po raz kolejny potwierdziły niekwestionowaną pozycję Profesora jako lidera zarówno w środowisku akademickim, jak również w otoczeniu społeczno-gospodarczym, jako osoby, która nie boi się podejmować nowych, coraz to większych wyzwań, posiadającej szerokie horyzonty oraz umiejętność

Doktor honoris causa Arkadiusz Mężyk

myślenia strategicznego. W dowód uznania i szacunku całej społeczności akademickiej w kadencji 2020–2024 profesor Arkadiusz Mężyk został wybrany na funkcję przewodniczącego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Pod jego kierownictwem KRASP zbudował sieć zarządzania kryzysowego i wymiany dobrych praktyk, w warunkach pandemii COVID-19, wojny w Ukrainie i kryzysu energetycznego. Doceniając jego zasługi i autorytet, środowisko Rektorów Akademickich Szkół Polskich przyznało mu tytuł honorowego przewodniczącego KRASP w kadencji 2024–2028.

Powód 4. Profesor dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk jest znanym i cenionym nauczycielem akademickim

Jego aktywność dydaktyczna związana jest przede wszystkim z Wydziałem Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej, ale także z uczelniami zagranicznymi. Prowadził on bowiem wykłady z zakresu dynamiki maszyn oraz optymalnego projektowania układów dynamicznych, m.in.: w Fachhochschule Kiel (Niemcy), University d'Artois w Bethune (Francja), ECAM Brussels Engineering School (Belgia), a także Instituto Superior Tecnico w Lizbonie (Portugalia). Ponadto w 2017 r. prowadził wykłady dla doktorantów w Instytucie Akustyki Chińskiej Akademii Nauk w Pekinie oraz Shanghai Jiao Tong University na zaproszenie tamtejszych instytucji naukowych.

Imponujący jest dorobek Profesora w kształceniu młodej kadry. W trakcie dotychczasowej pracy naukowej wypromował ponad 80 inżynierów i magistrów oraz był recenzentem 60 prac magisterskich. Jest również współautorem 2 skryptów Politechniki Śląskiej. Przez wiele lat angażował się w różne inicjatywy dotyczące rozwoju dydaktyki zarówno na Wydziale, jak i w uczelni. W latach 2000–2006 koordynował w Katedrze Mechaniki Stosowanej Wydziału Mechanicznego Technologicznego Politechniki Śląskiej wymianę studentów i pracowników w ramach międzynarodowego programu Socrates-Erasmus. Kilkunastu dyplomantów Profesora realizowało prace badawcze w uniwersytetach we Francji, Belgii, Portugalii i w Niemczech, a w kolejnych latach dyplomanci Profesora odbyli praktyki oraz wykonywali prace magisterskie w zakładach Fujifilm Manufacturing BV w Tilburgu w Holandii, Tenneco Automotive w Gliwicach, FAMUR w Katowicach, SORDREW w Siemianowicach oraz w OBRUM sp. z o.o. W latach 2008–2010 pełnił

Od lewej: prof. prof. Bartosz Sotowiej, Krzysztof Kowalczyk, Dariusz Andrejko, Arkadiusz Mężyk

funkcję kierownika ogólnouczelnianego projektu dydaktycznego w programie POKL 4.1.1.

Profesor był promotorem w 13 zakończonych przewodach doktorskich prowadzonych na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej. Prace te dotyczyły nowoczesnej tematyki z zakresu modelowania dynamiki układów mechanicznych, systemów sterowania mechatronicznego, optymalizacji konstrukcji, napędów pojazdów, układów redukcji drgań, a także optymalizacji czynności ruchowych końcówki operacyjnej telemanipulatora kardiochirurgicznego. Należy dodać, że doktoranci Profesora byli stypendystami naukowymi, m.in.: w Katholieke Universiteit Leuven w Belgii, w firmie Mecal B.V. projektującej elektrownie wiatrowe w Holandii, zaś jedna z rozpraw doktorskich została wyróżniona w konkursie firmy Fiat. Ponadto Profesor wykonał ponad 30 recenzji rozpraw doktorskich, kilkanaście recenzji w postępowaniach habilitacyjnych oraz w postępowaniach o nadanie tytułu profesora.

Za wybitne osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne profesor Arkadiusz Mężyk był wielokrotnie wyróżniany licznymi nagrodami i odznaczeniami. Należy tutaj wymienić m.in.: nagrody rektora Politechniki Śląskiej za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną, nagrodę indywidualną Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia w dziedzinie naukowej, nagrodę Wydziału IV Nauk Technicznych PAN, nagrodę zespołową Ministra Edukacji Narodowej i Sportu czy Nagrodę Naukową im W. Nowackiego Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Został również uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem 60-lecia Politechniki Śląskiej, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony dla Politechniki Śląskiej”, Złotym i Brązowym Medalem Ministerstwa Obrony Narodowej „Za Zasługi dla Obronności Kraju” i Złotą Odznaką Honorową Sejmiku Województwa Śląskiego „Za Zasługi dla Województwa Śląskiego”. Ponadprzeciętna aktywność Profesora została doceniona przyznaniem szeregu nagród i wyróżnień przez otoczenie

społeczno-gospodarcze Politechniki Śląskiej, tj.: Tarcza Bumar – nagroda Grupy Bumar za najlepszy projekt rozwojowy w 2010 r., Złota Odznaka „Zasłużony dla Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej”, tytuł Lidera Zmian 2016 w plebiscycie „Gazety Wyborczej” oddział Katowice, odznaczenie Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach Platynowy Laur „Nauka i Innowacyjność”, tytuł „Gliwiczus”, Nagroda Prezydenta Miasta Zabrze „Zabrzeńska Atena”, Honorowa Złota Odznaka Krajowej Izby Gospodarczej, tytuł Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Gliwicach „Supermarka Śląskie” oraz nagroda Śląskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa „Autorytet Budownictwa i Gospodarki Śląskiej”.

Na podstawie przedstawionej powyżej niezwykle bogatej aktywności naukowej i zawodowej prof. dr. hab. inż. Arkadiusza Mężyka mogą z całą pewnością stwierdzić, że jest on osobą nietuzinkową, potrafiącą podejmować odważne wyzwania i w sposób świadomy kierować własnym rozwojem oraz budować wzorcowe relacje w środowiskach naukowych i otoczeniu społeczno-gospodarczym. [...]

Czcigodny Profesorze, społeczność akademicka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie wyraża wielką radość z faktu, że wybitny Profesor, znany i rozpoznawany w świecie nauki w kraju i poza jego granicami przyjmuje najwyższą godność akademicką naszej uczelni, wpisując się w poczet jej honorowych doktorów. Ten ważny dzień, przydający blasku naszej uczelni i będący świadectwem wierności akademickiej tradycji na trwałe zapisze się w jej historii.

Na zakończenie chciałbym opowiedzieć o własnej współpracy naukowej z Laureatem, ale niestety nie miałem tyle szczęścia i nie mogę nawet częściowo ogrzać się w blasku dorobku profesora Arkadiusza Mężyka. Pozostaje mi zatem tylko jeszcze raz podziękować za zaszczyt wygłoszenia laudacji na temat osoby, która wzbudza tak ogromny szacunek i uznanie.

Fot. Bartłomiej Dąbrowski

Rozwój technologii w obliczu wyzwań gospodarczych i geopolitycznych Unii Europejskiej

Arkadiusz Mężyk

Globalne kryzysy oraz sytuacja geopolityczna uświadamiają nam, jak ważna dla bezpieczeństwa jest suwerenność technologiczna, poziom innowacyjności oraz sprawny ekosystem transferu wyników badań naukowych do gospodarki. Rząd Stanów Zjednoczonych jeszcze do niedawna pozostawał największym fundatorem postępu naukowego w tym kraju, a poza własnymi laboratoriami i obiektami, finansował ponad 50% badań i rozwoju w amerykańskim szkolnictwie wyższym.

Unia Europejska, odbudowując swoją suwerenność i wzmacniając pozycję międzynarodową, powinna także postawić na wzrost innowacyjności, rozwój współpracy sektorów szkolnictwa wyższego państw członkowskich oraz inicjatywę „uniwersytetów europejskich”.

Liczne kryzysy stały się źródłem wielu wyzwań, jak również przyczyniły się do gwałtownego rozwoju sztucznej inteligencji oraz nowoczesnych technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych. Szczególną rolę europejskiego szkolnictwa wyższego jest zatem przygotowanie społeczeństw na sprostanie rosnącym wymagom transformacji cyfrowej gospodarki.

Transformacja cyfrowa gospodarki

Europa jest niestety uzależniona od technologii cyfrowych spoza kontynentu, a do jej suwerennego rozwoju i wzrostu konkurencyjności potrzeba własnych dużych modeli językowych LLM, infrastruktury komputerów dużej mocy, „chmurowych” technologii przetwarzania danych oraz technologii ich szybkiej i bezprzewodowej transmisji. Słabsza pozycja Europy w odniesieniu do liderów technologii przekłada się także na spadek znaczenia UE w sferze polityki międzynarodowej.

Europa pilnie potrzebuje własnych przełomowych innowacji oraz eliminacji niedoskonałości programów na rzecz badań i transferu wiedzy. Z pewnością kluczowymi obszarami jej rozwoju powinny być:

- technologie cyfrowe i przetwarzanie danych wraz z infrastrukturą,
- nowoczesna i odporna na zagrożenia energetyka,
- medycyna i technologie biomedyczne,
- technologie obronne i systemy bezpieczeństwa wewnętrzne,
- racjonalna ochrona klimatu i środowiska, produkcja żywności,
- pozyskiwanie surowców krytycznych.

Konieczne jest skoncentrowanie finansów na mniejszej liczbie wspólnie uzgodnionych priorytetów, finansowanie przełomowych innowacji oraz zmniejszenie uciążliwości proceduralnych i biurokracji. Trzeba poprawić koordynację wykorzystania

dużych infrastruktur badawczych i technologicznych, z udziałem uniwersytetów we współkreowaniu postępu i zwiększaniu konkurencyjności.

Nowoczesna i odporna na zagrożenia energetyka

Cyfryzacja i zmiany gospodarcze nie będą możliwe bez rozwoju nowoczesnej i odpornej na różne zagrożenia energetyki. Światowe zużycie energii elektrycznej wzrosło w 2024 r. o 4,3% i szacuje się, że będzie rosło w tempie blisko 4% rocznie do 2027 r. Centra danych będą odpowiadać za blisko 10% globalnego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną generujących ten wzrost m.in. dla gospodarek wielu krajów europejskich.

Wysokie ceny energii elektrycznej i wysokie koszty pracy powodują niską konkurencyjność europejskiej produkcji przemysłowej, a Polska niestety znajduje się wśród krajów UE o najwyższych cenach energii. Potrzebujemy nowych, tańszych źródeł jej pozyskiwania oraz zoptymalizowanego i odpornego na zagrożenia „miksu energetycznego”.

Niestety rosnące zagrożenia w naszym regionie skupiają ostatnio uwagę na technologiach obronnych. Bazują one głównie na interdyscyplinarnych badaniach naukowych i przełomowych innowacjach, obejmując technologie cyfrowe i robotykę wojskową. Trzeba również zapewnić odpowiednie ilości nowoczesnej amunicji i tanich dronów, które zdominowały pole walki, zagrażając nawet najbardziej zaawansowanym systemom uzbrojenia. Obecnie najbardziej pożądany sprzęt opiera się na nowych, przełomowych technologiach, znacznie tańszych oraz łatwiejszych w masowej produkcji od dotychczas stosowanego uzbrojenia. Musimy zadbać o to, aby środki na obronność wzmacniały nasz przemysł, wsparty krajowymi technologiami i badaniami naukowymi. Krajowy „ekosystem innowacji” także staje się kluczowym elementem wzrostu potencjału obronnego. Wiele nowych technologii ma podwójne zastosowanie, a jednocześnie nowe zagrożenia wymagają szybkiego wdrażania nowych, przełomowych rozwiązań.

Pomimo nawarstwiających się problemów geopolitycznych, mądra polityka klimatyczna KE może być wsparciem suwerenności technologicznej. Jej podstawą musi być jednak przede wszystkim

The diagram illustrates a hybrid automatic network topology. It features a central square area with a blue and yellow cube. Surrounding this central area are various nodes and components, including a laptop, a server rack, a printer, and several smaller cubes. These components are interconnected by a network of lines, with some lines highlighted in red and blue, indicating different types of connections or data flows. The overall layout is complex and interconnected, representing a hybrid network structure.

[illegible]

H2GS Boden: Building three scalable platforms

The figure illustrates the H2GS Boden project's goal of building three scalable platforms. The left side shows a process flow diagram for the production of green steel. The process starts with 'Mining' (raw materials), followed by 'Refining' (green steel), and then 'Steel making' (green steel). The final stage is 'Steel making' (continued), which shows the production of various steel products. The right side is a photograph of an industrial facility, likely a steel mill, showing large tanks and piping.

The diagram illustrates the WEEE Recycling Mode as a circular process. It starts with 'Collection' (top left) showing a pile of e-waste, followed by 'Transportation' (top right) showing a truck. The process continues to 'Sorting' (middle right) with workers, 'Processing' (bottom right) with machinery, and 'Recycling' (bottom left) with molten metal. The cycle then returns to 'Collection' via 'Disposal' (bottom center) and 'Storage' (middle left) showing various e-waste components. The central text reads 'WEEE Recycling Mode'.

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

Wzrost konkurencyjności i pozycji Europy w wyścigu do bezpiecznej, czystej i cyfrowej gospodarki wymaga wsparcia jej większymi inwestycjami w obszar szkolnictwa wyższego i nauki. Konieczne jest stworzenie naukowcom lepszych warunków do rozwoju i transferu technologii oraz skupienie się na najważniejszych i przełomowych innowacjach. Najbliższe lata w krajach Unii Europejskiej cechować będzie zatem wzmacnianie jej suwerenności technologicznej, bezpieczeństwa oraz pozycji międzynarodowej. To wielkie wyzwania i szansa dla środowiska akademickiego, której nie możemy zmarnować!

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie w dniu 30 maja 2025 r.

Senat pozytywnie zaopiniował kandydaturę mgr Joanny Rączkiewicz-Gołackiej na kierownika Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- zaopiniowania wniosku o wstrzymanie naboru i likwidację dwóch specjalności: bioinżynieria i marketing pasz, zarządzanie produkcją w chowie zwierząt, realizowanych na kierunku zootechnika, studia stacjonarne drugiego stopnia;
- doskonalenia programu studiów drugiego stopnia kierunku animaloterapia dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2025/2026;
- doskonalenia programu studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku bezpieczeństwo i certyfikacja żywności dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2025/2026;

- doskonalenia programu studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku zootechnika dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2025/2026;
- ustalenia programu studiów podyplomowych: gospodarka obiegu zamkniętego;
- ustalenia programów studiów podyplomowych na rok akademicki 2025/2026;
- zmiany Uchwały nr 57/2023–2024 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 26 czerwca 2024 r. w sprawie określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie w roku akademickim 2025–2026.

Posiedzenie w dniu 27 czerwca 2025 r.

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie zatrudnienia dr. hab. Marka Szmigielskiego na stanowisku profesora uczelni.

Senat pozytywnie zaopiniował kandydaturę mgr. Dariusza Boguszewskiego na kierownika Centrum Kultury Fizycznej i Sportu w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- doskonalenia programu studiów drugiego stopnia kierunku zielona urbanistyka dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2025/2026;

- określenia warunków, trybu oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite studia magisterskie w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie w roku akademickim 2026/2027;
- zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie w roku akademickim 2029/2030;
- pensum dydaktycznego nauczycieli akademickich Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w roku akademickim 2025/2026.

Posiedzenie w dniu 18 lipca 2025 r.

Senat pozytywnie zaopiniował:

- kandydaturę prof. dr. hab. Andrzeja Jakubczaka na dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę dr. Michała Nowaka na kierownika Centrum Fenomiki Roślin;
- kandydaturę prof. dr. hab. Grzegorza Borsuka na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę prof. dr. hab. Sławomira Kociry na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę prof. dr. hab. Jose Valverde Piedry na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę dr. hab. Aldony Soboty, prof. uczelni na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;

- kandydaturę dr. hab. Zbigniewa Jarosza, prof. uczelni na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę dr. Michała Nowaka na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- kandydaturę dr. hab. Siemowita Muszyńskiego, prof. uczelni na członka Rady Nadzorującej Centrum Transferu Technologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- wprowadzenia zmian do Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- doskonalenia programu studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku bioinżynieria.

Oprac. MJ

Jubileusz Wydziału Inżynierii Produkcji

W dniach 16–18 września 2025 r. odbyły się uroczyste obchody Jubileuszu 55-lecia Wydziału Inżynierii Produkcji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie połączone z XXIV Ogólnopolską Konferencją Naukową „Od specjalizacji do interdyscyplinarności w inżynierii produkcji”. Szczególny wymiar miały wydarzenia z dnia 16 września, które wpisywały się w Jubileusz 70-lecia Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Rangę i wyjątkowy charakter obchodów podkreśliła uroczysta ceremonia nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. inż. Arkadiuszowi Mężykowi – wybitnemu uczonemu związanemu z Politechniką Śląską, honorowemu przewodniczącemu Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Laudację wygłosił promotor doktoratu honoris causa, prof. dr. hab. inż. Dariusz Andrejko, dziekan Wydziału Inżynierii Produkcji.

W drugiej części dnia odbyły się uroczyste obchody 55-lecia Wydziału Inżynierii Produkcji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Przewodniczył im dziekan Wydziału, prof. dr. hab. Dariusz Andrejko, który na wstępie w swoim przemówieniu podkreślił, że: „Wydział nie powstał sam – stworzyli go ludzie: wspaniali profesoria, naukowcy, nasi mistrzowie, których było wielu”. W tym miejscu wspominał o profesorze Januszu Hamanie i zespole naukowców, twórcach Wydziału, który w 1970 r. jako pierwszy w kraju uzyskał prawo doktoryzowania w zakresie nauk technicznych, specjalność mechanizacja rolnictwa. Jako wyraz szacunku dla pionierów Wydziału dziekan przytoczył słowa Marka Grechuty, które – jak podkreślił – doskonale oddają ducha ich pracy i zaangażowania: „Aby czasu nie marnować i sił nie roztrwonić, mądrych ludzi trzeba słuchać i jak skarb ich chronić”. Na zakończenie wystąpienia podziękowania skierował do rektora Krzysztofa Kowalczyka: „Szanowny Panie Rektorze, pod pana kierunkiem nastąpił najszybszy rozwój naszego Wydziału. Pańska życzliwość, przychylność, pomoc w rozwiązywaniu bardzo wielu trudnych spraw, spokój, opanowanie i mądrość w znaczący sposób przyczyniły się do naszego sukcesu. Za to wszystko w imieniu pracowników Wydziału bardzo gorąco dziękuję”. Podczas uroczystości wręczono odznaczenia honorowe: Marszałka Województwa Lubelskiego – Medal 550-lecia Województwa Lubelskiego, medale „Zasłużony dla Miasta Lublin”, Medale Prezydenta Miasta Lublin oraz Medale Unii Lubelskiej, medale „Pro Scientia et Humanitate” oraz statuetki „Skrzydła dydaktyki”. Na zakończenie uroczystości wręczono statuetki jubileuszowe osobom szczególnie zasłużonym dla Wydziału oraz przedstawicielom środowisk społecznych i gospodarczych, z którymi pracownicy Wydziału od lat ściśle współpracują na rzecz rozwoju miasta i regionu. Zwieńczeniem obchodów jubileuszu był wykład dr. Andrzeja Kruśzewicza, dyrektora Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie, pt. „Hipokryzja w naszych relacjach ze zwierzętami”.

W kolejnych dniach jubileuszu odbyła się Konferencja Naukowa „Od specjalizacji do interdyscyplinarności w inżynierii produkcji” współorganizowana przez Polskie Towarzystwo Inżynierii i Techniki

Wyróżnieni jubileuszowymi statuetkami

Przetwórstwa Spożywczego SPOMASZ. Program obejmował wykłady plenarne zakończone dyskusją, prezentacje sponsorów i firm uczestniczących oraz panele referatów i e-posterów. Zwieńczeniem jubileuszu i konferencji było uroczyste wręczenie dyplomów i nagród przyznanych przez Kolegium Dziekańskie Wydziału, Polskie Towarzystwo Inżynierii i Techniki Przetwórstwa Spożywczego SPOMASZ oraz Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej. Szczególnie doniosłym momentem zakończenia wydarzenia było nadanie tytułu doktora honoris causa Państwowego Uniwersytetu Biotechnologicznego w Charkowie prof. dr. hab. Krzysztofowi Kowalczykowi, rektorowi UP w Lublinie, oraz prof. dr. hab. Andrzejowi Marcukowi, prorektorowi ds. kadr UPL. Uroczystego wręczenia dyplomów dokonał pełniący obowiązki rektora uczelni w Charkowie prof. Andrii Kudriashov oraz prof. Taras Shchur. Było to pierwsze w historii tego Uniwersytetu wyróżnienie honorowe, stanowiące wyraz głębokiego uznania dla wyjątkowych zasług w zakresie trwałej i owocnej współpracy naukowej.

Katarzyna Kozłowicz
Fot. Joanna Mazurek

Posiedzenie KRASP

W dniach 15–17 września 2025 roku w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie odbyło się pierwsze w historii posiedzenie Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w Lublinie.

Gościliśmy 21 rektorów uczelni z całego kraju. W spotkaniu uczestniczyli również dr inż. Marcin Kulasek – minister nauki

i szkolnictwa wyższego oraz dr Karolina Ziolo-Pużuk – sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Minister Kulasek otrzymał od rektora Krzysztofa Kowalczyka medal „Pro scientia et humanitate” z okazji 70-lecia UP w Lublinie. Rozmawiano o przyszłości szkolnictwa i rozwoju nauki w Polsce.

Red.

Prof. dr hab. Jerzy Hetman (1941–2025)

Profesor Jerzy Hetman urodził się 23 lutego 1941 r. w Węglinie koło Lublina. W roku 1959 podjął studia na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, którą ukończył w 1964 r. Pracę naukową rozpoczął w 1962 r., będąc na trzecim roku studiów. W roku 1973 obronił pracę doktorską. Habilitował się w 1978 r. W roku 1988 otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w roku 1993 stanowisko profesora zwyczajnego.

W latach 1964–1965 był stażystą w Technikum Mechanizacji Rolnictwa w Lublinie, następnie asystentem i starszym asystentem w Ośrodku Rozwoju Postępu Technicznego w Rolnictwie. Od roku 1965 pracował jako starszy asystent Samodzielnego Zakładu Roślin Ozdobnych Wyższej Szkoły Rolniczej, w latach 1970–1973 Instytutu Produkcji Ogrodniczej i jako adiunkt w IPO w latach 1973–1978, a w okresie 1979–1987 jako docent. Od 1979 r. był kierownikiem Zakładu Roślin Ozdobnych. Po przekształceniu Zakładu w Katedrę w roku 1989 został kierownikiem Katedry Roślin Ozdobnych. W latach 1981–1989 był dyrektorem Instytutu Produkcji Ogrodniczej. W latach 1989–2005 kierował Katedrą Roślin Ozdobnych. W 2005 r. nastąpiło przekształcenie Katedry w Instytut Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu, którego był dyrektorem (2005–2011).

W latach 1990–1996 prof. Jerzy Hetman był przewodniczącym Senackiej Komisji ds. Rolniczych Zakładów Doświadczalnych, w okresie 1999–2005 dziekanem Wydziału Ogrodniczego.

Był autorem lub współautorem ponad 529 publikacji, w tym 155 rozpraw naukowych, 8 książek, 193 artykułów naukowych i 130 artykułów popularnonaukowych, 1 patentu i 43 innych prac (ekspertyzy, normy branżowe itp.). Jego prace dotyczyły głównie podłoży do uprawy roślin ozdobnych pod osłonami, rozmnażania i optymalizacji technologii uprawy roślin ozdobnych w gruncie i pod osłonami, z uwzględnieniem takich gatunków, jak anturium, gerbera, strelicja, róża, goździk, rośliny cebulowe, chryzantemy, eustoma i inne.

Profesor Hetman był organizatorem lub współorganizatorem 14 krajowych konferencji naukowych z zakresu uprawy roślin ozdobnych i podłoży stosowanych w uprawach pod osłonami, promotorem 15 prac doktorskich, opiekunem naukowym 5 przewodów habilitacyjnych, recenzentem 24 prac doktorskich, 16 ocen prac habilitacyjnych, 23 ocen dorobku naukowego i dydaktycznego do wniosku o nadanie tytułu naukowego lub stanowiska profesora. Pod jego kierunkiem ponad 295 studentów wykonało prace magisterskie. Profesor był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1993–1999) i wiceprzewodniczącym Sekcji Uczelni Rolniczych Rady Głównej. W latach 1983–2011 był członkiem z wyboru Komitetu Nauk Ogrodniczych Polskiej Akademii Nauk, przewodniczącym Sekcji Roślin Ozdobnych tegoż Komitetu, członkiem Rady Naukowej Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa w Skierniewicach i Rady Naukowej Ogrodu Botanicznego – Centrum Zachowania Różnorodności Biologicznej PAN, Rady Naukowej Instytutu Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk (1986–1990), członkiem Zespołu Dydaktyczno-Naukowego ds. Rolnictwa przy MEN (1986–1990), przewodniczącym Podzespołu Ekspertów ds. Ogrodnictwa MEN

(1989–1990), członkiem Zarządu Głównego i wiceprezesem Zarządu Wojewódzkiego SITO (1980–1988), członkiem Rady Wojewódzkiej NOT (1982–1990), Sekcji Ogrodniczej w Zespole Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Komitetu Badań Naukowych (1990–1992), członkiem Zespołu Koordynującego i kierownikiem grupy tematycznej (1988–1990): Oszczędne Technologie Produkcji Roślin Ozdobnych w ramach Resortowego Programu Badawczego MEN, członkiem Krajowej Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Ozdobnych (1988–2000). Był również członkiem Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych oraz Polskiego Towarzystwa Agrotechnicznego, Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego i Międzywydziałowego Towarzystwa Ogrodniczego (JHS), a także komitetów redakcyjnych czasopism: „Journal of Fruit and Ornamental Plant Research”, „Zeszyty Naukowe Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa”, „Annales UMCS Sectio III Horticultura” i „Zeszyty Problematyczne Postępów Nauk Rolniczych” – ZPPNR (nr 429, 483 i 491). Był także redaktorem naczelnym ZPPNR (nr 449, 461 i 485), przewodniczącym Zespołu Akredytacyjnego ds. Kierunku Ogrodnictwo Środowiskowej Komisji Akredytacyjnej Uczelni Rolniczych, ekspertem Państwowej Komisji Akredytacyjnej (2004–2011).

W czasie swojej pracy zawodowej Profesor został odznaczony m.in. Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką Zasłużony Popularyzator Wiedzy, Zasłużony dla Miasta Lublina oraz Zasłużony dla Lubelszczyzny; laureat 5 nagród ministra i wielu nagród rektora.

Profesor dr hab. Jerzy Hetman wniósł wielki wkład w rozwój kwiaciarskiej kadry naukowej, zyskując uznanie i wdzięczność młodego i starszego pokolenia w całej Polsce. Stworzył lubelską szkołę kwiaciarską i przyczynił się do rozwoju wielu ośrodków naukowych w kraju.

Niezwykłe życzliwy i wrażliwy na ludzkie troski, łączył nas w jedną rodzinę, zarówno tę naukową, biorącą udział w każdej konferencji, jak i codzienną, życiową. Wsłuchiwał się w nasze problemy i wspierał w ich rozwiązywaniu. Służył radą i pomocą. Jego pasja naukowa była dla nas wzorem i drogowskazem. Dziękujemy za wspólne lata, Profesorze.

Współpracownicy

Naukowcy z UP w Lublinie w gronie najlepszych badaczy świata

Uniwersytet Stanforda, we współpracy z wydawnictwem Elsevier oraz firmą SciTech Strategies, opublikował globalny ranking Top 2% naukowców wywierających największy wpływ na światową naukę. W tegorocznym zestawieniu znalazło się 14 badaczy z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w kategorii całkowitego dorobku naukowego oraz aż 24 naukowców w zestawieniu obejmującym podsumowanie bazy Scopus do 1 sierpnia 2025 r. z cytowaniami do końca 2024 r.

Top 2%, jeśli chodzi o całokształt dorobku: prof. dr hab. Urszula Gawlik, prof. dr hab. Michał Świeca, dr inż. Jacek K. Gawroński, dr hab. Barbara Hawrylak-Nowak, prof. dr hab. Dariusz Dziki, prof. dr hab. Dominik Szwajgier, prof. dr hab. Adam Bownik, dr hab. Anna Winiarska, prof. dr hab. Joanna Matysiak, prof. dr hab. Eugeniusz Ryszard Grela, prof. dr hab. Radosław Kowalski, prof. dr hab. Marta Kankofer, prof. dr hab. inż. Renata Nurzyńska-Wierdak, prof. dr hab. Ewa Tomaszewska.

Top 2%, jeśli chodzi o dorobek do 2024/2025: prof. dr hab. Dariusz Dziki, prof. dr hab. Michał Świeca, prof. dr hab. Urszula Gawlik, dr Olga Długosz, dr hab. Barbara Hawrylak-Nowak,

prof. dr hab. Adam Bownik, dr inż. Ewelina Zielińska, prof. dr hab. Dominik Szwajgier, dr hab. Anna Winiarska, prof. dr hab. inż. Renata Nurzyńska-Wierdak, dr hab. Monika Karaś, dr hab. Agnieszka Najda, prof. dr hab. Barbara D. Sawicka, prof. dr hab. Renata Urban-Chmiel, prof. dr hab. Eugeniusz Ryszard Grela, prof. dr hab. inż. Małgorzata Karwowska, dr Angelika Tkaczyk-Wlizło, prof. dr hab. inż. Agnieszka Jamiołkowska, prof. dr hab. Wioletta Agnieszka Żukiewicz-Sobczak, prof. dr hab. Ewa Tomaszewska, prof. dr hab. Anna Czech, dr hab. Marta Dec, dr hab. Dagmara Stępień-Pyśniak, prof. dr hab. Marta Kankofer.

Lista opracowywana jest na podstawie szczegółowej analizy liczby cytowań publikacji naukowych. Uwzględnia zarówno całokształt kariery naukowców, jak i ich dorobek z ostatnich 12 miesięcy, wskazując tych autorów, których prace cieszą się największym uznaniem w międzynarodowym środowisku naukowym.

Warto zauważyć, że w tym samym rankingu w zestawieniu z ubiegłego roku obecnych było 22 pracowników – mamy więc do czynienia ze wzrostem.

Red.

Uniwersytet z nową domeną: up.edu.pl

Nowy rok akademicki rozpoczęliśmy z nową domeną internetową – od 1 października 2025 r. to up.edu.pl. Zmiana ta wynika z dążenia do jednoznacznej identyfikacji i podkreślenia akademickiego charakteru uczelni, szczególnie w kontekście międzynarodowym.

Domena lublin.pl kojarzona była bardziej z lokalizacją niż z misją i charakterem uczelni. Końcówka edu.pl komunikuje natomiast, że jest to instytucja edukacyjna. Nie bez znaczenia jest również zwiększenie wiarygodności w cyberprzestrzeni oraz ochrona marki i reputacji w sieci.

Tym samym w roku jubileuszu 70-lecia wpisujemy się w panujące trendy w cyfryzacji. Zachowanie spójności z tymi kierunkami zmian wzmacnia widoczność uczelni w środowisku akademickim.

Oprócz adresu strony internetowej (up.edu.pl) mamy również nowe adresy poczty elektronicznej (imię.nazwisko@up.edu.pl). Sukcesywnie pozostałe serwisy internetowe uczelni będą przepinane na nową domenę. Warto jednak podkreślić, że dotychczasowe adresy stron, jak i e-maile w domenie up.lublin.pl będą działały bez zmian przez dłuższy okres przejściowy.

Zmiana domeny zadziałała sprawnie i bez przerw w funkcjonowaniu, co jest zasługą Centrum Informatyki UP w Lublinie. Za działania z zakresu komunikacji (przygotowywanie i dystrybucja treści w mediach uniwersyteckich i kanałach komunikacji wewnętrznej) odpowiadał Dział Rekrutacji i Promocji.

Agnieszka Wasilak

EAIE 2025 w Göteborgu

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wśród uczestników światowego forum edukacyjnego

W dniach 8–12 września 2025 r. w Göteborgu, drugim co do wielkości mieście Szwecji, odbyła się najważniejsza europejska konferencja poświęcona umiędzynarodowieniu szkolnictwa wyższego – EAIE 2025, zorganizowana przez European Association for International Education (EAIE).

Tegoroczna edycja odbywająca się pod hasłem „GO-create” zgromadziła ponad 7000 uczestników z całego świata, w tym 250 organizatorów stoisk w ramach towarzyszących targów edukacyjnych. W tym gronie znaleźli się przedstawiciele 42 polskich uczelni, którzy skorzystali z zaproszenia Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) do reprezentowania Polski na stoisku narodowym „Study & Research in Poland”.

Wśród nich aktywnie uczestniczył również Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie reprezentowany przez prorektor ds. studenckich i dydaktyki dr hab. Urszulę Kosior-Korzecką, prof. uczelni, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej prof. dr hab. Anetę Nowakiewicz, kierownik Działu Rekrutacji i Promocji Agnieszkę Wasilak oraz adiunkta w Katedrze Higieny Zwierząt i Zagrożeń Środowiska dr. Mateusza Ossowskiego (na zdjęciu).

Delegacja aktywnie uczestniczyła w sesjach tematycznych, pełniła dyżury na polskim stoisku narodowym, a także odbyła 12 spotkań z zagranicznymi partnerami, m.in. rekruterami, przedstawicielami biur programu Erasmus oraz agencjami marketingu międzynarodowego, prezentując ofertę Uniwersytetu. Przygotowała wcześniej również elektroniczne materiały promocyjne prezentowane na dostępnych na stoisku telebimach.

Obecność na konferencji i targach była cennym źródłem inspiracji w zakresie organizacji wydarzeń, marketingu międzynarodowego oraz nowoczesnych technik prezentacji. Konferencja została przygotowana na bardzo wysokim poziomie, z wykorzystaniem specjalnej aplikacji do umawiania spotkań biznesowych,

rozbudowanej strony internetowej z funkcją wielowątkowego wyszukiwania (w ramach wydarzenia odbyło się kilkaset wykładów, szkoleń, prezentacji i spotkań otwartych), a także skutecznego marketingu treści. Wydarzenie charakteryzowało się również dbałością o aspekty środowiskowe, takie jak ponowne wykorzystywanie materiałów, serwowanie w pełni wegetariańskiego cateringu, oferowanie bonusów za podróż pociągiem lub autobusem oraz udostępnienie źródełek z göteborgską wodą kranową.

Należy podkreślić, że udział w targach EAIE to doskonała okazja do nawiązywania nowych partnerstw, rozwijania programów wymiany, a także przyciągania młodych, utalentowanych osób, które mogą wybrać Lublin jako miejsce nauki i rozwoju kariery. Wiele uczelni wykorzystuje to wydarzenie do bezpośredniego podpisywania umów w ramach programu Erasmus (niektórzy uczestnicy przyjeżdżają z gotowymi projektami umów i pełnomocnictwami do podpisu, które finalizują po omówieniu szczegółów), a także do poszukiwania partnerów do wspólnych projektów, programów podwójnego dyplomowania oraz aplikowania o międzynarodowe granty.

Z pewnością warto rozważyć formalny udział Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w Stowarzyszeniu EAIE na wzór innych polskich uczelni, co umożliwiłoby dalszy rozwój kadry zarówno naukowej, jak i administracyjnej. Z perspektywy jednostek odpowiedzialnych za współpracę międzynarodową szczególnie cenny byłby dostęp do bazy wiedzy Stowarzyszenia oraz wymiany doświadczeń w zakresie przyjmowania cudzoziemców (m.in. kwestie wizowe, rozwiązania typu *onboarding*), a także umiędzynarodowienia programów kształcenia i kadry. Zachęcam do bliższego poznania działalności Stowarzyszenia.

Na koniec chciałabym zwrócić uwagę na utrzymujący się trend na rynku szkolnictwa wyższego, traktujący umiędzynarodowienie jako jeden z kluczowych czynników rozwoju i konkurencyjności uczelni, nie tylko w kontekście rankingów, lecz przede wszystkim realnych korzyści z obecności cudzoziemców. Dla Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oznacza to – obok pozyskiwania i przyciągania kandydatów na studia z różnych części świata – także zwiększanie liczby studentów i doktorantów uczestniczących w programach wymiany oraz rozwój współpracy z cudzoziemcami w ramach programów typu *visiting professor*. W efekcie uczelnia buduje otwartą, nowoczesną i silną za sprawą swojej różnorodności społeczność akademicką.

Udział w EAIE 2025 został zrealizowany w ramach strategii rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (UPL) na potrzeby przygotowania do udziału w konkursie „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”.

Agnieszka Wasilak

Fot. Archiwum UPL

Forum Ekonomiczne w Karpaczu

W dniach 2–4 września br. odbyło się XXXIV Forum Ekonomiczne w Karpaczu. Forum od wielu lat jest wydarzeniem międzynarodowym skierowanym m.in. do biznesu, samorządów, nauki. Hasłem tegorocznej edycji było: „Czas transformacji – jaka będzie Europa przyszłości?”. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie w tym roku po raz pierwszy pełnił funkcję partnera Forum.

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie wraz z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz innymi podmiotami z sektora szkolnictwa wyższego (uczelnie wyższe, instytuty badawcze, Narodowe Centrum Nauki, Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) zorganizował Pawilon Nauki Polskiej, który był miejscem stałych wystaw, licznych i ciekawych paneli dyskusyjnych oraz pokazów zastosowania nauki w praktyce.

W części wystawienniczej przez trzy dni prezentowaliśmy najważniejsze efekty dwóch projektów: „Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego – projekt badawczy” (SUP-RIM) oraz „Lubelska Unia Cyfrowa”. Wystawy zostały przygotowane wraz z partnerami z innych uczelni realizujących ww. projekty. Wystawa projektu SUP-RIM obejmowała zagadnienia z dwóch obszarów wskazanych w projekcie: panel nowatorskich badań oraz innowacyjne rozwiązania wspierające działania prośrodowiskowe. Z obszaru pierwszego zaprezentowano wyniki badań technologicznych z wykorzystania innowacyjnych receptur/technologii do produkcji wyrobów mleczarskich i ich roślinnych zamienników. Były to m.in.:

- ketolada mleczna, czyli nowatorska czekolada wysokobiałkowa o obniżonej zawartości cukru. Przeznaczona jest do bezpośred-

niego spożycia przez sportowców, osób o zwiększonym zapotrzebowaniu na białko, diabetyków, seniorów, rekonwalescentów czy osoby będące na dietach redukcyjnych,

- „szampan” serwatkowy Eko Rose oraz EkoRokit, innowacyjny produkt fermentowany, powstający na bazie ekologicznej serwatki koziej lub krowiej (słodkiej/kwaśnej) – cennego składnika mleczarskiego, który dzięki procesowi fermentacji zyskuje wyjątkowe walory prozdrowotne oraz łączy walory prozdrowotne serwatki z bogactwem dzikiej róży lub rokitnika,
- LUBIAŁEK, innowacyjny produkt mleczarski na bazie twarogu i izolatu białek serwatkowych, przypominający teksturą ser twardy.

Z obszaru drugiego prezentowano wypracowane w ramach projektu innowacyjne rozwiązania prośrodowiskowe, takie jak demonstrator hybrydowego systemu hydrofitowego do doczyszczania ścieków mleczarskich, który jest obecnie testowany przy zakładzie mleczarskim Mlekovita w Baranowie, oraz pomiary stężenia śladowych ilości gazów cieplarnianych (dwutlenku węgla i metanu) emitowanych z gleb, na których produkuje się paszę dla bydła mlecznego. Zaprezentowany został ciągły pomiar zawartości dwutlenku węgla i metanu w atmosferze z wykorzystaniem komory pomiarowej dołączonej do przenośnego analizatora śladowych ilości gazów cieplarnianych. Prezentacja miała na celu uwidocznienie dokładności pomiaru oraz zmienności stężenia gazów cieplarnianych w powietrzu z uwzględnieniem pochłaniania dwutlenku węgla przez eksperymentalną roślinę.

Na pierwszym planie Bartosz Sołowiej, Sławosław Uznański-Wiśniewski, Katarzyna Ognik

Wystawa projektu „Lubelska Unia Cyfrowa” obejmowała m.in. możliwość wykorzystywania drukarki 3D w medycynie, modele oka, labirynty do oceny wad wzroku, okulary zmęczenia pozwalające na sprawdzenie funkcjonowania wzroku pod wpływem zmęczenia w warunkach symulowanych, okulary sprawdzające wady wzroku (pokazujące schorzenia wzroku, np. retinopatię barwnikową, zwyrodnienie plamki żółtej związane z wiekiem, uszkodzenia siatkówki z ubytkami pola widzenia, połowiczą ślepotę, zanik nerwu wzrokowego, zaćmę, mieszanie kolorów, odwrócenie obrazu), narkogogle pozwalające na sprawdzenie funkcjonowania wzroku pod wpływem narkotyków w warunkach symulowanych oraz alkohologogle pozwalające na sprawdzenie funkcjonowania wzroku pod wpływem alkoholu w warunkach symulowanych.

Przedstawiciele uczelni brali również udział w dwóch panelach dyskusyjnych. W panelu pt. „AI w medycynie – Lubelska Unia Cyfrowa” tematem przewodnim były rozważania, czy sztuczna

W środku: Iwona Niezgoda, Bartosz Sołowiej, wiceminister Maria Mrówczyńska

inteligencja może skrócić kolejki do lekarzy i pomóc w diagnozowaniu pacjentów. Ze strony UPL w dyskusji udział wzięła prof. dr hab. Katarzyna Ognik, kierownik Katedry Biochemii i Toksykologii. Podczas panelu poruszano kwestie dotyczące możliwości zastosowania sztucznej inteligencji w diagnostyce, redukcji kosztów leczenia, ułatwieniu dostępu pacjentów do lekarzy czy przepływu danych, dzięki któremu każdy specjalista może mieć wgląd w wyniki wcześniej wykonanych badań pacjenta.

Drugi panel został zorganizowany przez naszą uczelnię, pt. „Sieć uczelni przyrodniczych – rozwój innowacyjnego mleczarstwa”. Do panelu zostali zaproszeni goście reprezentujący naukę, samorząd i biznes:

- prof. dr hab. Katarzyna Ognik, kierownik Katedry Biochemii i Toksykologii, UP w Lublinie,
- dr Mariusz Sagan, dyrektor Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin,
- Agnieszka Kamela, wiceprezes Spółdzielczej Mleczarni „Spo-mlek” w Radzynie Podlaskim,
- Marek Arcichowski, zastępca dyrektora ds. technicznych w Spółdzielni Mleczarskiej „Mlekovita”, oddział Baranowo.

Moderatorem panelu był prof. dr hab. Bartosz Sołowiej, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą. Profesor Sołowiej pokrótce zaprezentował założenia projektu SUP-RIM. W trakcie rozmowy poruszane były kwestie istotne dla rozwoju innowacyjnego mleczarstwa w Polsce, dotyczące m.in. opracowanych receptur nowatorskich produktów mleczarskich, nowych metodologii do oceny jakości mleka i wyrobów mleczarskich, rozwiązań prośrodowiskowych (www.demonstrator) do doczyszczania ścieków mleczarskich, popularyzacji spożycia mleka i produktów mleczarskich, w tym ich właściwości prozdrowotnych, w programie TVP2 „Jedzenie ma znaczenie”, warsztatów i pokazów w ramach „Lato z Radiem” i Telewizją Polską realizowanych w wakacje. Wskazano na efekty dotychczasowej współpracy uczelni zrzeszonych w sieci badawczej z zakładami mleczarskimi, a także wymieniono niektóre wyzwania, z którymi w najbliższych latach sektor mleczarski będzie musiał sobie radzić. Rozmowy te były doskonałym przykładem współpracy nauki z biznesem oraz zastosowania wyników badań naukowych w gospodarce.

W Pawilonie Nauki Polskiej odbyły się także panele zorganizowane przez NCN, NAWA czy NCBiR. Dyskutowano o kobietach w nauce, umiędzynarodowieniu, wynalazkach i wdrożeniach naukowych z XXI w. czy sztucznej inteligencji w sektorze publicznym. Ciekawym wydarzeniem była rozmowa ministra nauki dr. Marcina Kulaska ze Sławosławem Uznańskim-Wiśniewskim – astronautą Europejskiej Agencji Kosmicznej i uczestnikiem misji IGNIS. Spotkanie to zgromadziło liczne grono słuchaczy.

Forum Ekonomiczne w Karpaczu było okazją do promowania uczelni w bardzo szerokich kręgach (około 6000 uczestników FE), do nawiązania nowych kontaktów, bezpośrednich rozmów z władzami MNiSW. Było również przestrzenią do zaprezentowania potencjału naukowego i badawczo-wdrożeniowego gronu przedstawicieli świata biznesu, polityki i środowisk akademickich. Obecność Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na Forum wzmocniła wizerunek uczelni jako aktywnego partnera w debacie publicznej, otwartego na współpracę z różnymi środowiskami.

Izabela Czaja-Banasiak

Fot. Pracownicy UPL

Nauka i praktyka na rzecz zrównoważonego rolnictwa

17 czerwca 2025 r. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przy wsparciu Gospodarstwa Nasiennego Roberta Szymańskiego zorganizował w Gospodarstwie Doświadczalnym w Czesławicach kolejną edycję Dni Pszenicy.

Spotkanie rozpoczął dr inż. Grzegorz Siemiński, kierownik gospodarstwa, witając rolników i zaproszonych gości, których przybyło ponad 140. „Dni pszenicy to wydarzenie, które gromadzi wszystkich tych, którym bliska jest przyszłość polskiego i europejskiego rolnictwa. (...) to okazja do wymiany wiedzy i doświadczeń, ale także do uhonorowania roli jednego z najważniejszych gatunków uprawnych w historii ludzkości – pszenicy” – powiedział.

Rektor Krzysztof Kowalczyk wygłosił wykład na temat aktualnych wyzwań w hodowli pszenicy zwyczajnej. Wśród nowych tendencji (kierunków) w hodowli tego zboża wymienił: rośliny tolerancyjne na zmianę dostępności wody, lepiej zaadaptowane do wysokich temperatur powietrza, odporne lub tolerancyjne na nowe rasy i nowe gatunki chorób i szkodników oraz konieczność szybszej hodowli odmian dostosowanych do postępujących zmian klimatycznych. Rektor podkreślił również, że w 2024 r. zamontowano w naszym Uniwersytecie system do fenotypowania cyfrowego roślin – jedyne takie urządzenie w Polsce (automatycznie w określonych widmach światła analizuje cechy fizjologiczne, wzrost i morfologię badanych roślin, zapewniając pewność i powtarzalność oceny).

Następnie swoje prezentacje wygłosili przedstawiciele firm partnerskich działających w sektorze rolno-nasiennym. Wiele z tych osób – pracowników i właścicieli – podkreślało bliskie związki z Uniwersyteciem, m.in. poprzez ukończone studia.

Ważną częścią spotkania była prezentacja doświadczeń polowych – możliwość bezpośredniej obserwacji wielu odmian pszenicy ozimej uprawianych zgodnie z najnowszymi metodami.

W części integracyjnej odbyło się losowanie kilkudziesięciu nagród od sponsorów prowadzone przez dr. inż. Krzysztofa Patkowskiego z Biura ds. Gospodarstw Doświadczalnych oraz występ Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor”. Chętni mogli zapoznać się z ofertą Uniwersytetu oraz firm na stoiskach.

Dni Pszenicy organizowane przez UP w Lublinie podkreślają strategiczną rolę uczelni w prowadzeniu badań nad zbożami i ich adaptacją do zmieniających się warunków klimatycznych, jednocześnie wzmacniając relacje z branżą i akcentując interdyscyplinarne podejście do wyzwań współczesnego rolnictwa.

Red.

Fot. Maciej Niedziółka

Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków

Od października 2024 r. do końca lipca 2025 r. na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie realizowany był projekt „Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków w oparciu o naukę i praktykę – II edycja” złożony przez dr inż. Monikę Michalak-Majewską w kolejnej edycji konkursu „Społeczna odpowiedzialność nauki”. Projekt uzyskał dofinansowanie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w pełnej wnioskowanej kwocie (blisko 180 tys. zł) i był objęty patronatem honorowym Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Celem projektu było wsparcie merytoryczne i praktyczne osób, które produkują lub planują rozpocząć rzemieślniczą produkcję żywności i/lub kosmetyków w oparciu o surowce tradycyjne, regionalne oraz ekologiczne, również w celu wprowadzania ich do obrotu rynkowego.

Projekt realizowano w formie wykładów w wersji hybrydowej (stacjonarnej i zdalnej z wykorzystaniem platformy do e-learningu) i warsztatów (stacjonarnych) w halach póltechniki i specjalistycznych pracowniach na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii. Zespół prowadzących stanowili naukowcy z ww. Wydziału oraz eksperci spoza uczelni, pod okiem których uczestnicy zdobywali wiedzę i doskonalili umiejętności w zakresie: przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, przetwórstwa surowców pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, cukiernictwa, gastronomii oraz ziołolecznictwa i fitoproduktów. Uczestnicy mieli również możliwość zaprojektowania i wykonania kosmetyków opartych na składnikach naturalnych. Poznali składniki bazowe i dodatkowe – ich właściwości i kierunki wykorzystania, jak również niezbędny do pracy sprzęt. Prowadzący zapoznali z podstawami aromaterapii, wskazując m.in. obszary oddziaływania olejków eterycznych na organizm człowieka.

Podczas warsztatów z zakresu fotografii produktowej uczestnicy poznali jej zastosowanie w branży marketingowej i reklamowej.

Opanowali niezbędne umiejętności aranżacyjne, zauważyli, jak zastosowane dodatki i kompozycja mogą wpłynąć na atrakcyjność fotografii i jej odbiór przez osobę oglądającą. W pracy wykorzystali swój sprzęt fotograficzny i własne wyroby, takie jak soki, octy, pasty warzywne czy sery.

W niniejszej edycji projektu „Rzemieślnicza produkcja żywności i kosmetyków w oparciu o naukę i praktykę” poruszono również zagadnienia z zakresu efektywnej współpracy małych przedsiębiorstw, omawiano zagadnienia dotyczące marketingu produktów wysokiej jakości oraz źródeł wsparcia działalności. Spotkanie ze współwłaścicielką gospodarstwa ekologicznego było okazją do degustacji wyrobów rzemieślniczych oraz rozmów na temat funkcjonowania na rynku produktów tradycyjnych i ekologicznych na przestrzeni kilkudziesięciu lat.

Zajęciom – niezależnie od formy: wykład czy warsztat – towarzyszyły dyskusje. Uczestnicy chętnie zadawali prowadzącym pytania, dzielili się własnymi doświadczeniami i spostrzeżeniami w odniesieniu do omawianego zagadnienia. Żywe rozmowy w zakresie tematyki poruszanej podczas wykładów, a także szerzej związanej z działalnością lokalnych producentów, kontynuowano podczas przerw kawowych i obiadowych. Rozważano możliwości przyszłej współpracy, aby uzupełniać się w działalnościach prowadzonych w naszym województwie.

W uroczystym rozpoczęciu i zakończeniu zajęć w ramach projektu uczestniczyli przedstawiciele władz uczelni – rektor prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Bartosz Sołowiej, dziekan Wydziału prof. dr hab. Waldemar Gustaw, kierownik projektu dr inż. Monika Michalak-Majewska, a także przedstawiciel patrona honorowego – zastępca prezesa Zarządu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie mgr Andrzej Kloc. Wszyscy byli zgodni, że tego typu projekty są przykładem wsparcia, jakiego może i powinna udzielić uczelnia, upowszechniając wiedzę naukową w celu praktycznego zastosowania.

Informacje na temat przebiegu zajęć przedstawiano na bieżąco na stronie internetowej projektu, w mediach społecznościowych Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii oraz Pracowni Gastronomicznej.

Nad poprawną realizacją niniejszego projektu czuwały: Dział Nauki, Dział Kadr i Płac oraz Dział Rozliczeń Projektów. Serdecznie dziękuję mgr inż. Agnieszce Chilkiewicz, mgr inż. Małgorzacie Zarek oraz mgr Aleksandrze Kusyk za wszelką pomoc i wsparcie podczas realizacji tego przedsięwzięcia.

Tekst i fot. Monika Michalak-Majewska

Letnia Akademia Nauczyciela Języka Rosyjskiego

W dniach 30 czerwca–4 lipca 2025 r. Centrum Nauczania Języków Obcych Uniwersytetu Warszawskiego po raz trzeci stało się przestrzenią spotkań pasjonatów dydaktyki języka rosyjskiego w ramach Letniej Akademii Nauczyciela Języka Rosyjskiego. Akademia przyciągnęła pedagogów z różnych zakątków Europy. Wydarzenie, choć z założenia skupione na rozwoju zawodowym, było zarazem afirmacją misji nauczyciela języków obcych w XXI wieku – misji wymagającej, ale niosącej ogromne społeczne znaczenie. W budynku CNJO UW znajdującym się na Kampusie Centralnym Uniwersytetu Warszawskiego rozbrzmiewał wyłącznie język rosyjski.

Prelegenci, odwołując się do realiów współczesnej edukacji, podejmowali refleksję nad ewolucją zawodu nauczyciela w kontekście dynamicznych zmian technologicznych, społecznych i kulturowych, uwzględniając rolę nauczyciela: przewodnika, mentora, stratega i partnera w procesie edukacyjnym. W obliczu transformacji pokoleniowych, w szczególności wobec wkraczającego na uniwersytety pokolenia Z, konieczne jest wyposażenie nauczycieli w nowe kompetencje miękkie i technologiczne, umożliwiające efektywną komunikację, zarządzanie grupą studencką oraz stymulowanie autonomii uczących się osób. Jednym z głównych wątków Letniej Akademii były tzw. kompetencje przyszłości – zestaw

umiejętności niezbędnych w nowoczesnym kształceniu językowym. W ramach wykładów i warsztatów uczestnicy mieli okazję analizować m.in. rolę elastyczności intelektualnej, kreatywności, myślenia systemowego, a także zdolność do pracy w zróżnicowanych zespołach oraz umiejętność refleksji nad własną praktyką zawodową. Szczególny nacisk położono na kompetencje cyfrowe i medialne, bez których skuteczne nauczanie – w formie zarówno stacjonarnej, jak i zdalnej – jest dziś trudne do wyobrażenia. W tym kontekście szczególne zainteresowanie wzbudziły zajęcia poświęcone wykorzystaniu sztucznej inteligencji w dydaktyce języków obcych. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z najnowszymi narzędziami AI wspierającymi proces planowania zajęć, tworzenia materiałów dydaktycznych oraz oceny postępów studentów. Przedstawiono zarówno ogólnodostępne platformy edukacyjne, jak i bardziej zaawansowane aplikacje wspomagające indywidualizację procesu nauczania. Uczestnicy z entuzjazmem dzielili się własnymi doświadczeniami i refleksjami na temat skuteczności poszczególnych rozwiązań technologicznych.

Jednym z nadrzędnych celów Letniej Akademii była integracja środowiska nauczycieli języka rosyjskiego z różnych krajów. W wydarzeniu udział wzięli wykładowcy i nauczyciele m.in. z Estonii, Niemiec, Litwy oraz wielu ośrodków akademickich w Polsce:

Fot. Katarzyna Guzik-Kozłowska

Fot. Magdalena Ziótek-Wojnar

Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Opolskiego, Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Śląskiego oraz Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Spotkanie przedstawicieli tak różnorodnych środowisk dydaktycznych pozwoliło na wartościową wymianę doświadczeń, praktyk oraz perspektyw metodycznych.

Na szczególne uznanie zasłużyła aktywność mgr. Daniela Zagrodnika – wykładowcy języka rosyjskiego z Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Trzeciego dnia Akademii poprowadził on cykl zajęć metodycznych, które spotkały się z ogromnym zainteresowaniem uczestników. Jego prezentacje, teoretyczne i praktyczne, poświęcone były zagadnieniom tworzenia skutecznego scenariusza zajęć języka rosyjskiego oraz rozwijania kompetencji językowych w oparciu o teksty specjalistyczne.

W ramach tych zajęć uczestnicy szczegółowo analizowali strukturę efektywnej lekcji językowej. Prelegent podkreślał znaczenie spójności celów dydaktycznych, logicznego porządku działań, a także właściwego doboru materiałów i zadań pod kątem poziomu zaawansowania uczniów. Poruszono temat równowagi między komponentami leksykalnymi, gramatycznymi, fonetycznymi oraz pragmatycznymi. Mgr Daniel Zagrodnik zwrócił również uwagę na rolę autentycznych tekstów specjalistycznych w kształtowaniu kompetencji komunikacyjnych studentów poziomu B2 i wyższych. Prezentacja została wzbogacona licznymi autorskimi ćwiczeniami,

które łączyły teorię z praktyką oraz ukazywały potencjał tekstów branżowych z zakresu nauk m.in. przyrodniczych, technicznych, weterynaryjnych w rozwijaniu precyzji językowej i sprawności argumentacyjnej studentów. Analizowano różne typy ćwiczeń: od otwartych zadań aktywizujących poprzez transformacje leksykalne, aż po gry językowe i symulacje sytuacji zawodowych. Kulminacyjnym punktem zajęć prowadzonych przez mgr. Daniela Zagrodnika był warsztat wykorzystujący wiedzę praktyczną i doświadczenie pracy z tekstami specjalistycznymi zdobyte podczas zajęć dydaktycznych w CNJOiC UP w Lublinie. W czasie zajęć z języków obcych prowadzonych w CNJOiC nacisk kładziony jest głównie na rozwijanie kompetencji akademickich, struktur charakterystycznych dla danego obszaru naukowego oraz słownictwa specjalistycznego związanego ze studiowanym kierunkiem studiów. Rozwój umiejętności krytycznego myślenia to przygotowanie studentów do bardziej dojrzałego i świadomego działania w środowisku akademickim i poza nim. Przechodzenie na wyższe poziomy umiejętności poznawczych opisanych w taksonomii Blooma, takich jak analiza, synteza i ewaluacja poprzez kształtowanie poszczególnych kompetencji językowych, pozwala na łączenie istniejącej wiedzy z twórczym działaniem chociażby w zakresie realizowania projektów inżynierskich czy rozwiązywania rzeczywistych problemów, przed jakimi będą stawać absolwenci kierunków inżynierskich.

Coraz częściej sięgamy również po narzędzia cyfrowe od aplikacji mobilnych poprzez platformy e-learningowe, gry językowe po sztuczną inteligencję. Nowoczesne technologie mogą ułatwić uczenie się dzięki łatwiejszemu dostępowi do materiałów edukacyjnych, ćwiczeń, symulacji sytuacji wirtualnych lub działaniu w rzeczywistych kontekstach. Nie zastąpi to jednak systematycznej nauki i zaangażowania w proces uczenia. Rolą wykładowcy jest umiejętne prowadzenie przez ten proces z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb studentów.

Zajęcia w ramach Letniej Akademii odbyły się w formule interaktywnej – uczestnicy pracowali w grupach, analizując konkretne przykłady materiałów dydaktycznych, a następnie projektowali własne ćwiczenia językowe z myślą o potrzebach studentów. Działania te spotkały się z dużym entuzjazmem, czemu towarzyszyły liczne pytania dotyczące metodologii, skuteczności poszczególnych strategii dydaktycznych oraz możliwości ich adaptacji do różnych kontekstów kulturowych i edukacyjnych.

Na koniec warsztatu odbyła się dyskusja, w czasie której prelegent dzielił się swoimi refleksjami i rozwiązaniami wypracowanymi na przestrzeni lat pracy dydaktycznej. Wystąpienie mgr. Daniela Zagrodnika stało się jednym z najbardziej inspirujących momentów Letniej Akademii – świadectwem profesjonalizmu, pasji i autentycznego zaangażowania w rozwój procesu nauczania języka rosyjskiego jako obcego.

Trzecia edycja Letniej Akademii Nauczyciela Języka Rosyjskiego okazała się wydarzeniem nie tylko merytorycznie bogatym, ale przede wszystkim żywym, inspirującym i głęboko integrującym środowisko nauczycieli języka rosyjskiego. Jednocześnie była okazją zademonstrowania szerszej publiczności metod pracy z tekstami specjalistycznymi z dziedzin przyrodniczych i technicznych, którymi na co dzień posługują się wykładowcy Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Daniel Zagrodnik, Joanna Rączkiewicz-Gołacka

Fot. Magdalena Ziótek-Wojnar

Ale kosmos – pikniki Lata z Radiem

Tegoroczne wakacje były bardzo pracowite. We wszystkie soboty od 5 lipca do 30 sierpnia 2025 r. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie brał udział w piknikach Lata z Radiem współorganizowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Byliśmy w Zakopanem, Elblągu, Chorzowie, Giżycku, Poddębicach, Lublinie, Mrozach, Tarnowie i Grudziądzu.

W ramach strefy przygotowanej przez MNiSW zaprezentował się nasz Uniwersytet wraz z uczelniami zrzeszonymi w sieci Lubelska Unia Cyfrowa oraz w sieci SUP-RIM, a także m.in. Centrum Nauki Kopernik, Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego „Kortosfera” i projekt „WF z AWF”. Celem pikników było pokazanie nauki w przystępny sposób, dostosowany do różnych grup wiekowych odbiorców, oraz połączenie edukacji i dobrej zabawy. W wydarzeniach brało udział około 30 nauczycieli akademickich, doktorantów oraz pracowników administracji UPL. Naukowcy na każdy piknik opracowali bogaty program merytoryczny zawierający pokazy, warsztaty, prelekcje, gry i zabawy. Podczas pikników koncentrowaliśmy się na dwóch obszarach tematycznych: mleczarskim oraz wykorzystania sztucznej inteligencji w medycynie. W piknikach brali udział również przedstawiciele MNiSW – minister dr Marcin Kulasek oraz wiceminister dr Karolina Ziolo-Pużuk.

W ramach obszaru mleczarskiego reprezentowanego przez realizatorów projektu „Sieć badawcza uczelni przyrodniczych na rzecz rozwoju polskiego sektora mleczarskiego – projekt badawczy” uczelnie przyrodnicze przygotowały m.in. pokazy laboratoryjne – zafałszowania mleka, wysokobiałkowe lody, lody mrożone ciekłym azotem, strefa dietyka (badanie składu masy ciała i porady dietetyczne), kąci kulinarny – trzydaniowy obiad z zastosowaniem produktów nabiałowych. Można było poznać rośliny dające

mleko i dowiedzieć się jak rośliny ratują klimat, uczestniczyć w quizach, kole fortuny, jogurtowym laboratorium czy poznać produkcję suszonych przekąsek mlecznych. Prawdziwą furorę zrobił konkurs dojenia krowy. Początkowo zaplanowano trzy rundy konkursu skierowanego do dzieci, jednak chętnych było tak dużo, że została zorganizowana specjalna runda konkursowa dla dorosłych.

W ramach obszaru AI w medycynie trzy lubelskie uczelnie: Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Medyczny w Lublinie oraz Politechnika Lubelska, zrzeszone w projekcie „Wykorzystanie rozwiązań cyfrowych i sztucznej inteligencji w medycynie – projekt badawczy” przygotowały liczne konkursy, zadania i atrakcje angażujące gości pikników. W ramach przygotowanych aktywności uczestnicy pikników mogli przymierzyć okulary symulujące różne choroby oczu, jak również narkogogle czy alkoholgogle, i podjąć próbę m.in. przejechania toru samochodowego, trafienia piłką do celu czy znalezienia drogi w labiryncie. Dużą popularnością cieszyło się także koło fortuny oraz warsztaty z izolacji DNA. Ponadto uczestnicy pikników mogli wydrukować własne okulary z wykorzystaniem drukarki 3D czy zbadać sobie wzrok.

Pikniki był wydarzeniem, które łączyło naukę z radością wspólnej zabawy, a także muzyką, gdyż każdy piknik kończył się koncertem. Finał w Grudziądzu zakończył tegoroczną trasę, pozostawiając zarówno organizatorów, jak i uczestników z pięknymi wspomnieniami. Po ostatnim pikniku organizatorzy mieli możliwość spotkania się z ministrem nauki dr. Marcinem Kulaskiem w celu podsumowania całego wydarzenia, a także wstępnego zaplanowania przyszłorocznej edycji wydarzenia.

Izabela Czaja-Banasia

Fot. Archiwum UPL

Rewitalizacja ogrodu na tarasie Biblioteki

Budynek nowej Biblioteki Głównej naszego Uniwersytetu został oddany do użytku w 2012 r. i wtedy też powstał ogród na tarasie przy Oddziale Informacji Naukowej. Od samego początku ogród ten cieszył się dużym zainteresowaniem, z czasem pojawiały się w nim nowe nasadzenia i ulepszenia m.in. możliwość korzystania z leżaków. Ogród jest wykorzystywany do spędzania chwil relaksu czy do nauki, a także bywa przestrzenią do organizacji różnego rodzaju spotkań podczas wydarzeń, np. Festiwalu Nauki, Nocy Uniwersytetów i in. W 2024 r. przeprowadzono w formie ankiety zapytania o to, jakich zmian na tarasie chcieliby jego użytkownicy. Wiele pomysłów i inicjatyw zostało włączonych do procesu rewitalizacji tej przestrzeni.

W piątek 13 czerwca br. mieliśmy przyjemność zaprezentowania naszego ogrodu bibliotecznego w nowej odsłonie. Pojawiły się nowe krzewy, drzewka, rośliny ozdobne. Wkrótce też zainstalowany zostanie nowy system nawadniania. Wszystko to było możliwe dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników i studentów Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, w tym przede wszystkim dr. inż. Seweryna Malawskiego, doktorantki mgr Katarzyny Michaś oraz studentów: Mai Szycik, Bartosza Barana, Igi Targońskiej z kierunku architektura krajobrazu, a także studentów kierunku sztuka ogrodowa i aranżacje roślinne oraz Koła Ogrodników. Ogród na tarasie ma nie tylko cieszyć oko, ale przede wszystkim pełnić ważną funkcję rekreacyjno-edukacyjną w życiu naszej społeczności akademickiej. To miejsce wyjątkowe, harmonijne i starannie zaprojektowane, które łączy walory estetyczne, funkcjonalne

oraz ekologiczne. Jest także domem dla pszczoł murarek, które mogą korzystać z posadzonych na tarasie miododajnych roślin.

Na naszą uroczystość przybyli: przedstawiciele władz uczelni – prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą prof. dr hab. inż. Bartosz Sołowiej, dziekani Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu dr hab. inż. Katarzyna Dzida, prof. uczelni, oraz dr hab. inż. Katarzyna Golan, prof. uczelni, a także prodziekan Wydziału Agrobioinżynierii prof. dr hab. Halina Lipińska i reprezentantka Wydziału w Radzie Bibliotecznej dr Karolina Pitura. Obecni byli również przedstawiciele Koła Seniorów z prezes Zofią Krajewską i inni szanowni goście. Po oficjalnym rozpoczęciu i przedstawieniu założeń projektu uczestnicy zwiedzili ogród, a następnie wysłuchali interesującego referatu pt. „Tarasy i ich wykorzystanie”, który wygłosił prof. dr hab. Grzegorz Borsuk. Wykład zakończył się degustacją różnego rodzaju miodów udostępnionych przez profesora i ożywioną dyskusją na temat pszczoł, ogrodów i roślin miododajnych. Troskę o ogród na tarasie oraz dalsze dbanie o jego rozwój zadeklarowali studenci kierunku architektura krajobrazu, członkowie Klubu Seniora, a także pracownicy Działu Administracyjno-Gospodarczego i Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej UPL. Dzięki ich zaangażowaniu i wzajemnej współpracy ogród ma szansę stale się rozwijać i pięknieć.

Serdecznie zapraszamy do naszego ogrodu!

Dagmara Mischlich

Fot. Justyna Sadura

Wykłady monograficzne z przedstawicielami przemysłu spożywczego

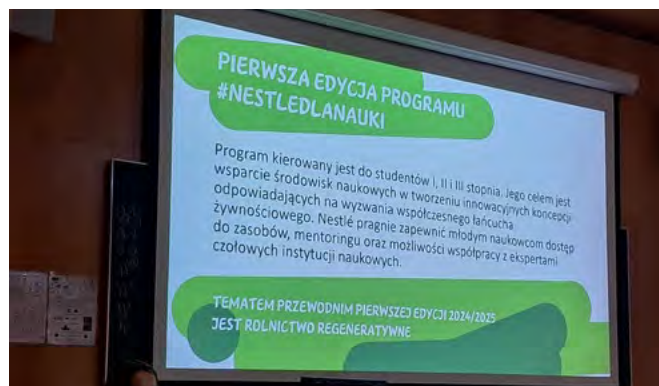
W ramach zajęć z przedmiotu wykład monograficzny, który realizowany jest dla studentów ostatniego semestru studiów drugiego stopnia kierunku technologia żywności i żywienie człowieka, w semestrze letnim odbyły się spotkania z przedstawicielami przemysłu spożywczego, w szczególności z naszego regionu.

Wykłady były okazją do poznania pracy technologa, jak również kompleksowego spojrzenia na funkcjonowanie firm z branży spożywczej o różnym profilu i zasięgu działalności. Wśród ekspertów byli: Bartłomiej Czepiński, główny technolog, Fabryka Cukierków „Pszczółka” Sp. z o. o.; Blanka Mellova, NHW Manager, Nestlé Polska S.A.; Katarzyna Kałaska, starszy specjalista ds. żywienia, Nestlé Polska S.A.; Paweł Czubat, specjalista ds. jakości, North Food Polska S.A.; Krzysztof Tomalik, Industrial Talent Manager, Lactalis Group; Małgorzata Domańska-Kaproń, Human Resources Development Manager, Lactalis Poland; Julia Brzozowska, Junior HR Business Partner, PZZ Lubella GMW Sp. z o.o.; Mirosław Pastuszek, dyrektor Zakładu, PZZ Lubella GMW Sp. z o.o.; Karina Czyżewska, dyrektor, Wojewódzki Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Lublinie; Mariusz Wiktorowicz, naczelnik Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.

Chociaż asortyment i zakres działalności zakładów, które reprezentowali nasi goście lub z którymi ściśle współpracowali, był dość zróżnicowany, to w interesujący sposób opowiadali o własnych doświadczeniach i przemyśleniach na temat funkcjonowania na rynku produktów spożywczych na przestrzeni wielu lat. Prelegenci, przedstawiając zakres pracy technologów oraz innych osób mających zasadniczy wpływ na produkcję w poszczególnych zakładach, zwracali również uwagę na możliwości współpracy przemysłu z nauką, której efektem są np. badania w zakresie tworzenia receptur

Przedstawiciele firmy Lactalis Polska Sp. z o.o. Małgorzata Domańska-Kaproń i Krzysztof Tomalik

nowych produktów. W wielu przypadkach efekt ich pracy widzimy w postaci nowego asortymentu produktów już obecnych na półkach sklepowych. Ponadto nasi goście przedstawili oferty staży i pracy, które już zainteresowały studentów kierunku technologia żywności i żywienie człowieka. Warto zaznaczyć, że płatne staże i praktyki oferowane są nie tylko absolwentom, ale także studentom, szczególnie ostatnich lat studiów. Daje to możliwość lepszego przygotowania do wyzwań zawodowych, ale także zwiększenia świadomości w planowaniu kariery zawodowej.

Powyższe działania uzupełniane są przez Wydziałowe Targi Staży i Pracy organizowane przy współpracy z Radą Ekspertów i Interesariuszy Zewnętrznych. Podczas takich spotkań studenci mają możliwość wysłuchania prezentacji wygłoszonych przez przedstawicieli Przedsiębiorstw oraz swobodniejszych rozmów przy stoiskach. W tym roku wydarzenie miało już trzecią edycję i tradycyjnie spotkało się z dużym zainteresowaniem studentów.

Spotkania z przedstawicielami przemysłu spożywczego oraz targi staży i pracy, które odbywają się na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii, są okazją do nawiązania kontaktu studentów z potencjalnymi pracodawcami oraz zwiększają świadomość przyszłych absolwentów w kształtowaniu własnej ścieżki zawodowej. Dzięki spotkaniom, które odbyły się w tym semestrze w ramach przedmiotu wykład monograficzny, studenci dowiedzieli się, jakie kompetencje są niezbędne i mile widziane u osoby aplikującej na stanowisko technologa, a także na co zwróci uwagę rekruter czytający zgłoszenie. Ponadto wypowiedzi prelegentów dały obraz zadań, jakie stawia przed technologiem praca w tym zawodzie, jak również problemy, z którymi mierzy się na co dzień. Niektórzy z naszych gości byli również absolwentami naszego wydziału lub uczelni, więc tym łatwiejszy był ich kontakt ze studentami i cenniejsze doświadczenia z okresu poszukiwania pracy. Tego typu spotkania – wykłady z możliwością dyskusji i interakcji – stanowią doskonałą okazję do zainspirowania studentów, młodych profesjonalistów, do podejmowania wyzwań zawodowych. Jednocześnie otrzymali oni praktyczne wskazówki, jak zdobywać doświadczenie i rozwijać swoją karierę w dynamicznej branży spożywczej, zależnej od preferencji konsumentów, szczególnie w kontekście środowiskowym i zdrowotnym.

Koordynacja spotkań, tekst i fot. Monika Michalak-Majewska

Konkursy kulinarne

W roku akademickim 2024/2025 w Pracowni Gastronomicznej na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii odbyły się konkursy kulinarne, w których uczestniczyli studenci naszej uczelni. W listopadzie studenci rywalizowali podczas wydarzenia, które było częścią Festiwalu „Kuchnia Inspiracji” promującego tradycyjną kuchnię Lublina i regionu.

W dni festiwalowe odbyły się liczne warsztaty kulinarne oraz spacery z Przewodnikami Inspiracji wiodące śladem lubelskich smaków, a także tematyczne targi, podczas których można było nabyć lokalne produkty. Kilkanaście lubelskich restauracji wprowadziło do swojego menu potrawy, których istotnym składnikiem był wybrany w danym roku surowiec lub produkt związany z naszym regionem – w tym roku był to miód. Dzięki takiemu podejściu powstają dania nietypowe, a czasem zaskakujące, które obecne są w menu restauracji na pewno podczas Festiwalu „Kuchnia Inspiracji”, a czasem i dłużej. Organizatorami tego kulinarnego wydarzenia są Urząd Miasta Lublin i stowarzyszenie Anthill, a jedyną partnerską uczelnią jest Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie reprezentowany przez dr inż. Monikę Michalak-Majewską.

W tej edycji konkursu dziesięcioro studentów zakwalifikowanych do finału rywalizowało w przygotowywaniu dań z miodem. Ich zmagania oceniło jury składające się z doświadczonych szefów kuchni z lubelskich restauracji (Legends Miasta, Perłowa Pijalnia Piwa), przedstawicieli Urzędu Miasta Lublin z Biura Rozwoju Turystyki oraz Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii. Wszystkie potrawy prezentowały się wyśmienicie, a smakowały jeszcze lepiej. Autorzy dań zostali docenieni za swój kunszt kucharski, a na podium stanęli:

- I miejsce: Mikołaj Ociesa, który przygotował polędwiczki w sosie musztardowo-miodowym,

- II miejsce: Danylo Hordichuk, który przygotował zawijasy lubelskie z twarogiem, kaszą gryczaną, miodem fasolowym, cytryną i ziemią miętową,

- III miejsce: Jakub Murat, który przygotował wariację na temat szarlotki.

Pozostali uczestnicy to: Jakub Iskra, Jakub Nizio, Michalina Kwiatkowska, Jakub Pustułka, Karolina Wnuk, Magda Pastusiak, Emilia Potasiewicz.

Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody od dr hab. Urszuli Kosior-Korzeckiej, prorektor ds. studenckich i dydaktyki naszej uczelni, Urzędu Miasta Lublin i stowarzyszenia Anthill, a laureaci z podium dostali również nagrody rzeczowe. Zdecydowanie za wyróżnienie można uznać publikację przepisów inspirowanych miodem wszystkich uczestników konkursu. Publikację w formie e-booka kulinarnego można pobrać ze strony <https://lublin.eu/turystyka/aktualnosci/e-book-kulinarny-w-ramach-festiwalu-kuchnia-inspiracji,1155,787,1.html>.

Kolejnym wydarzeniem kulinarnym w naszej pracowni był konkurs kulinarny „MasterChef – Student” na najlepszą potrawę z indyka, który odbył się w maju. Organizatorami konkursu były: prof. dr hab. Małgorzata Karwowska oraz dr inż. Monika Michalak-Majewska.

Tego rodzaju przedsięwzięcia dają studentom możliwość rozwoju umiejętności kulinarnych, mobilizują do nauki i doskonalenia różnych technik obróbki żywności. Stanowią też okazję do zdobycia cennego doświadczenia i pewności siebie, gotując pod okiem szefów kuchni i rywalizując z pozostałymi uczestnikami. W końcu są szansą zdobycia nagród i motywują do dalszego rozwoju, a przy tym dają satysfakcję.

Monika Michalak-Majewska
Fot. Wojciech Radzki

MasterChef – Student

W maju 2025 r. na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii została zorganizowana druga edycja konkursu kulinarnego „MasterChef – Student” na najlepszą potrawę z indyka. Konkurs został zorganizowany dzięki współpracy Wydziału z Zakładem Mięsnym „Mościbrody” Sp. z o.o., Dworem Mościbrody, Sekcją Technologii Mięsa Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności, Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Skierowany był do studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zainteresowanych tematyką.

Celem konkursu jest upowszechnienie wiedzy o walorach żywieniowych mięsa i podrobów z indyka, promocja spożycia mięsa indyczego i możliwości jego wykorzystania w kuchni. W dniu 29 maja 2025 r. w Pracowni Gastronomicznej odbył się etap finałowy konkursu, podczas którego finaliści przyrządzali potrawy, których istotnym składnikiem było mięso i/lub podroby indycze. Zmagania uczestników oceniło jury składające się z przedstawicieli organizatorów i sponsorów. W skład kapituły oceniającej weszli m.in. doświadczeni szefowie kuchni: Łukasz Oroń (Legendy Miasta) oraz Adam Filipczuk (Dwór Mościbrody). Jury, oceniając potrawy przygotowane przez uczestników, wzięło pod uwagę następujące kryteria/parametry: wygląd, kompozycja, układ dania na talerzu, udział w daniu mięsa/podrobów indyczych będących motywem przewodnim konkursu, smak, zapach i konsystencja dania, wrażenie ogólne, przebieg pracy uczestnika, porządek na stanowisku, organizacja pracy. Kapituła oceniająca przyznała trzy nagrody oraz dwa wyróżnienia. Laureatami konkursu zostali: Danylo Hordichuk (I nagroda), Daniel Sawchenko (II nagroda), Jakub Nizio (III nagroda), Patrycja Kozdroń (wyróżnienie), Jakub Murat (wyróżnienie). Nagrodą główną był pobyt w Dworze Mościbrody z kolacją dla dwóch osób. Uczestnicy otrzymali również nagrody rzeczowe przydatne w rozwoju umiejętności kulinarnych.

*Małgorzata Karwowska, Waldemar Gustaw
Fot. Wojciech Radzki*

Never Give Up na Forum Ekonomicznym

3 września w Pawilonie Polskiej Nauki podczas Forum Ekonomicznego w Karpaczu odbył się wyjątkowy koncert uniwersyteckiego zespołu Never Give Up, w którego skład wchodzić pracownicy, doktoranci, studenci oraz przyjaciele Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Głównymi wokalistami zespołu są prof. dr hab. Bartosz Sołowiej oraz prof. dr hab. Katarzyna Ognik.

Wydarzenie odbyło się na zaproszenie ministra nauki dr. Marcina Kulaska i zgromadziło licznych przedstawicieli polityki, samorządów, reprezentantów władz lokalnych, przedsiębiorców, a także przedstawicieli nauki i kultury. Była to doskonała okazja do integracji, rozmów o przyszłości polskiej nauki oraz wspólnego spędzenia czasu przy dźwiękach dobrej muzyki.

Niespodzianką wieczoru był spontaniczny występ byłego ministra nauki Dariusza Wieceorka, który zasiadł za perkusją i wykonał wspólnie z zespołem jeden z utworów, wzbudzając entuzjazm publiczności.

W trakcie koncertu minister nauki i szkolnictwa wyższego dr Marcin Kulasek, dziękując zespołowi za występ, podkreślił z uznaniem, że „jesteście już naszym zespołem”, doceniając zaangażowanie i pasję członków grupy.

Zespół Never Give Up dziękuje ministrowi dr. Marcinowi Kulaskowi za zaproszenie i możliwość wspólnego muzykowania. Koncert w Karpaczu na długo pozostanie w pamięci uczestników jako wydarzenie łączące naukę, kulturę i pasję do muzyki.

Izabela Czaja-Banasiak

Fot. Archiwum prywatne członków zespołu

Zielona infrastruktura w przestrzeni kampusu Vera Campus Site – UPV

Czy warto wyjechać na Erasmusa do Walencji?

Uniwersitat Politècnica de València (UPV) jest najlepszą uczelnią technologiczną w Hiszpanii. W ramach programu Erasmus+ STA prof. dr hab. Andrzej Sałata z Katedry Warzywnictwa i Zielarstwa w dniach od 2 do 6 września 2024 roku prowadził wykłady i ćwiczenia z zakresu uprawy warzyw i roślin zielarskich w Department of Vegetable Production University of Politècnica de València (UPV). Zajęcia w języku angielskim prowadzone były dla studentów I i II stopnia zarówno hiszpańskojęzycznych, jak i realizujących zajęcia w ramach programu Erasmus+.

Walencja (miasto) jest stolicą szkolnictwa wyższego w Hiszpanii. Działa tu pięć nowoczesnych uczelni publicznych, które kształcą we wszystkich dziedzinach wiedzy. Walencja jest również najszybciej rozwijającym się regionem Hiszpanii pod względem innowacji. Wśród wyższych uczelni wiodącym ośrodkiem akademickim jest Uniwersitat Politècnica de València (UPV) oferujący stopnie licencjackie, studia magisterskie, doktorskie i ponad 1000 kursów rocznie. W ramach kursu każdy uczestnik może skonfigurować program nauczania na swój własny sposób. Według Academic Ranking of World Universities (ARWU), znanego jako ranking szanghajski, UPV zajmuje pierwsze miejsce pod względem jakości uczenia się w Hiszpanii. Uniwersytet współpracuje z instytucjami w 50 krajach, jest też centralnym ośrodkiem badań i rozwoju. Uczelnia szczyty się, że 72% absolwentów UPV już rok po ukończeniu studiów znajduje pracę na trudnym rynku pracy w Hiszpanii i Europie. Wydaje się, że jest to konsekwencja obowiązku odbywania płatnego stażu w przedsiębiorstwach. Ponadto Fundacja Servipoli zarządza

poszukiwaniem miejsc stażu dla studentów w niepełnym wymiarze godzin, zgodnym z kierunkiem studiów. UPV według listy QS World University Ranking zaliczany jest do 250 uczelni, których absolwenci są najchętniej zatrudniani na świecie. Uniwersytet ma trzy najwybitniejsze międzynarodowe akredytacje: ABET, EUR-ACE i EURO-INF, które uznawane są na całym świecie jako dowód tego, że program kształcenia spełnia najwyższe normy określone dla wyuczonych zawodów.

Universitat Politècnica de València położony na północ od centrum miasta

Zasada architektoniczna w praktyce: trwałość, użyteczność i piękno na kampusie Vera Campus Site – UPV

Społeczność UPV liczy 25 400 studentów. Pracuje tu 1600 nauczycieli i naukowców, 400 wysoko wyspecjalizowanych pracowników administracji i pracowników technicznych. Nowoczesna infrastruktura uniwersytetu rozmieszczona jest w trzech kampusach

zlokalizowanych w miastach: Alcoy, Gandia i Walencja. Vera Campus znajduje się na północ od Walencji (na obrzeżach miasta), jest doskonale skomunikowany metrem i liniami autobusowymi z centrum miasta. Zajmuje około 700 000 m², usytuowany jest w spokojnej okolicy, która graniczy z tradycyjnymi polami uprawnymi. Składa się z blisko 60 nowoczesnych budynków rozlokowanych w uporządkowany sposób wokół Agory, która jest centrum życia na terenie kampusu. Tereny zielone, na których znajduje się m.in. skansen rzeźby, liczą ponad 106 000 m². Na szczególną uwagę zasługuje Casa del Alumno, budynek o powierzchni 5200 m² zarządzany przez samych studentów, wyposażony w sale komputerowe, pomieszczenia do nauki i pracy grupowej, laboratorium fotograficzne, salę prób, a przez całą dobę funkcjonuje w nim biblioteka.

W strukturze organizacyjnej uniwersytetu znajduje się 16 wydziałów, na których studenci kształcą się w naukach ścisłych, przyrodniczych, humanistycznych i artystycznych. Władze Universitat Politècnica de València przywiązują niezwykłą uwagę do jakości nauczania, a zwłaszcza do kształcenia zagranicznych studentów. UPV utrzymuje ponad 500 umów, które umożliwiają wymianę studentów z innymi uczelniami europejskimi i latynoamerykańskimi, Stanami Zjednoczonymi, Kanadą, Australią, Chinami czy Japonią. W kategorii aktywności wymiany jest szóstym w Europie Erasmusem spośród łącznie 4500 instytucji uczestniczących w programie.

Tekst i fot. Andrzej Sałata

Budynek rektoratu Universitat Politècnica de València – UPV

Katedra w Walencji (widok od Plaza de la Virgen) oraz Basilica de la Virgen de los Desamparados (na lewo)

Walencja – jedno z najprzytulniejszych miast Hiszpanii

Podczas pobytu w Universitat Politècnica de València w ramach programu Erasmus można odkryć najpiękniejsze zakątki Walencji. Na podróżnika czeka miasto pełne kontrastów, z uroczą starówką i futurystycznymi budynkami.

Walencja znajduje się na środkowo-wschodnim wybrzeżu Półwyspu Iberyjskiego i Hiszpanii, nad Morzem Śródziemnym, przy ujściu rzeki Turia. Jest trzecim co do wielkości miastem w Hiszpanii, a zarazem stolicą prowincji o tej nazwie. Atutami Walencji są: klimat, architektura, rybołówstwo i rolnictwo.

Walencja była początkowo kolonią rzymską *Valentia Edetanorum*, zamieszkaną przez rzymskich żołnierzy. Miasto zostało założone w 138 roku p.n.e. Nazwa 'Walencja' pochodzi od łacińskiego słowa *valens*, co oznacza 'silny' na znak zwycięstwa nad Luzytanami. Od 712 do 1238 r. Walencja znajdowała się pod panowaniem arabskim. W 1238 roku, po pięciu miesiącach oblężenia, miasto zdobył król Aragonii Jakub I Zdobywca. Dominującą w Walencji społeczność muzułmańską zaczęli w mieście zastępować chrześcijanie. Nawet po upadku Maurów społeczność muzułmańska długo funkcjonowała w delikatnej asymilacji z chrześcijanami. Obiekty architektury z tamtego okresu w stylu mudejar, łączące elementy chrześcijańskie z islamskimi, przetrwały do dziś i zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Hiszpanie wiele zawdzięczają Maurów i społeczności muzułmańskiej nie tylko w zakresie architektonicznym, lecz również rolniczym i sadowniczym. Maurowie zbudowali kanały irygacyjne jako systemy nawadniania, które nadal są jednym z kluczowych elementów tego regionu. Walencja znajduje się w strefie klimatu subtropikalnego. Wyróżnia się doskonałym klimatem, z ponad trzystoma słonecznymi dniami w roku, ze średnią roczną temperaturą 19°C. Hiszpanie mają możliwość zbierania plonów przez cały rok i pozyskiwania świeżych warzyw i owoców. W skali Europy Hiszpania jest największym producentem owoców (13,6 mln ton), a prowincja Walencji największym w Hiszpanii. Region specjalizuje się w uprawie słodkich pomarańczy (71% produkcji cytrusów), mandarynek (21%) i cytryn (6%). Prowincja Walencji posiada systemy nawadniania, dlatego obszary niegdyś suche stały się najbardziej produktywnymi w Hiszpanii. W regionie Walencji około 40% upraw jest nawadnianych. Spośród warzyw największą powierzchnię upraw walенckich zajmują ziemniaki, pomidory, papryka, cebula, groch, fasola, warzywa korzeniowe, marchew, pietruszka, seler.

Stare miasto w Walencji, z licznymi kościołami, placami i malowniczymi wąskimi uliczkami, otoczone jest ruinami średniowiecznych murów. Do symboli tego miasta należą katedra La Seu de València i barokowy kościół Basilica de la Virgen de los Desamparados

Miasto Sztuki i Nauki

(Bazylika Matki Boskiej Bezbronnej/Opuszczonej), który jest usytuowany na tyłach katedry. Katedra była budowana od 1262 r., wielokrotnie modernizowana. Budowę rozpoczęto w stylu gotyckim, lecz jej różne trzy portale prezentują style romański, gotycki i barokowy. Główna kaplica Capilla Mayor zbudowana jest w stylu barokowym. Według starej tradycji znajduje się w niej Święty Graal, ten sam, z którego Chrystus pił wino podczas Ostatniej Wieczerzy. Obok katedry i licznych kościołów w mieście uwagę przyciągają liczne perły architektury, a wśród nich:

- wieża Miguelete (El Micalet), charakterystyczna ośmioboczna dzwonnica, symbol miasta. Na szczycie tej ponad 50-metrowej wieży prowadzi 207 stopni,
- Lonja de la Seda (UNESCO), czyli giełda jedwabiu zbudowana pod koniec XV w., jedna z najpiękniejszych gotyckich budowli świeckich w Europie. Słynie z sali kolumnowej, w której sklepienie podpierają spiralne, starannie wykonane kolumny,
- Mercado Central – hala targowa wybudowana między 1910 a 1926 r. Jest to nieregularna, ośmioboczna konstrukcja z żelaza i szkła, w której znaleźć można liczne stoiska z mięsem, warzywami, rybami czy owocami. Na zewnątrz zaś znajdują się stoiska oferujące różnej wielkości paellę,

Ogrody Turii

Estación del Norte - Dworzec kolejowy w Walencji

- El Carmen – stara dzielnica w pobliżu bazyliki, słynąca z bardzo intensywnego życia nocnego. W piątek i sobotę bary i dyskoteki zapelniają się do granic możliwości, tłumy wypełniają też uliczki dzielnicy, bardzo utrudniając poruszanie się.

W Walencji rozwinęły się także dzielnice na wskroś nowoczesne, niemal futurystyczne. Na przykład ekstrawagancko duże Miasto Sztuki i Nauki – La Ciudad de las Artes y las Ciencias, „dzielnica przyszłości” – jest okazem supernowoczesnej architektury. Na miejsce to składają się: gmach opery, hali widowiskowej, oceanarium, kino IMAX-planetarium, muzeum nauki, restauracje. Zostało zaprojektowane przez pochodzącego z Walencji Santiago Calatravę.

Wzdłuż Starego Miasta rozciągają się Ogrody Turii, park o długości 7 km zlokalizowany w dawnym korycie rzeki Turia przepływającej dawniej przez centrum miasta. Historia tego miejsca jest niezwykle ciekawa. Po ogromnej powodzi z 1957 r. przekierowano bieg rzeki za pomocą sztucznego kanału. W miejscu suchego koryta zaprojektowano tereny zielone. Oaza koryta Turii oferuje specyficzny klimat dzięki podziemnym i naziemnym kanałom wodnym.

Sposobem spędzania wolnego czasu mocno zakorzenionym wśród mieszkańców Walencji jest tradycja jedzenia. Tradycyjnymi smakami tego regionu są horchata i paella z owocami morza. Horchata jest letnim napojem na bazie mleka i migdałów ziemnych, chufa, czyli cibory jadalnej (*Cyperus esculentus* L.), potocznie nazywanej orzechami tygrysimi. Smak tych owoców przypomina w pewnym stopniu zwyczajne migdały, jednak wyczuwalna jest nuta bardziej kokosowa. Orzechy są cennym źródłem błonnika i witamin z grupy C i E.

Paellę początkowo przygotowywano na otwartym ogniu, na polach, gdzie do pozłacanego szafranem ryżu dodawano to, co akurat było dostępne: mięso z królika, kurczaka, kilka ślimaków, garść fasoli, karczoch, pomidory i czosnek. Współcześnie to już bardziej wyrafinowana kuchnia dla podniebienia, ale zawsze z walenckim ryżem i szafranem.

Determinacja Walencjan w budowaniu swojej etnicznej odrębności stała się zapewne powodem do celebrowania wielu oryginalnych kulturowych wydarzeń, w tym Święta Ognia, podczas którego palone są różnorodne konstrukcje, ustawiania wież z ludzi – Castell, święta obrzucania pomidorem – Tomatina, rytuału bębnow – Tamborada.

Oprac. i fot. Andrzej Sałata

Korzyści zdrowotne owoców pomidora i produktów pomidorowych

Renata Nurzyńska-Wierdak

Pomidor zwyczajny z rodziny psiankowatych (Solanaceae) jest jedną z ważniejszych i popularniejszych roślin warzywnych na świecie. Linneusz włączył gatunek do rodzaju *Solanum* (*Solanum lycopersicum* L.), natomiast Miller oddzielił pomidory od tego rodzaju w 1754 r., uznając je za nowy rodzaj *Lycopersicon*, używając greckiej ortografii do oznaczenia rodzaju (*Lycopersicon esculentum* Mill.). Polska nazwa 'pomidor' wywodzi się z włoskiego pomo d'oro, oznaczającego złoty owoc – prawdopodobnie ze względu na żółty kolor. Za ojczyznę pomidora uważa się zachodnią część Ameryki Południowej, gdzie można spotkać dzikie formy tego gatunku. Najbardziej prawdopodobnym przodkiem uprawianego pomidora jest dziki pomidor *Solanum lycopersicum* var. *cerasiforme* (Dunal) D.M. Spooner, G.J. Anderson & R.K. Jansen, zwany też pomidorem koktajlowym, wiśniowym lub drobnoowocowym. Odmiany pomidora koktajlowego (m.in. Koralik Czerwony, Koralik Żółty, Black Cherry, Malinowy Kapturek, Pokusa, Perun) są jednymi z bardziej popularnych w nasadzeniach ogrodowych i sprzedaży bezpośredniej ze względu na smaczne owoce wyróżniające się znaczną ilością witaminy C, które mogą być zrywane pojedynczo lub całymi gronami. Odmiany drobnoowocowe różnią się między sobą nie tylko wielkością, ale także barwą (czerwona, pomarańczowa, żółta, czekoladowa) oraz kształtem owoców (odmiany kuliste, śliwkowe, typu San Marzano, truskawkowe). Pomidory koktajlowe są szeroko stosowane w sałatkach, jako przystawka i dodatek do potraw.

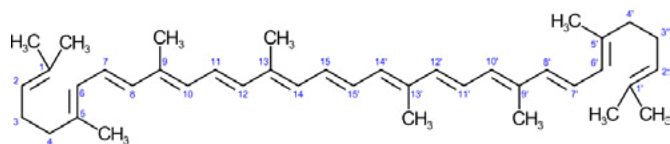
Pierwsze ślady uprawy pomidorów przez starożytne cywilizacje, takie jak Azteków i Majów, odnaleziono na terenach dzisiejszego Meksyku i Ameryki Środkowej. Pomidory, znane tam jako xitomatl, były cenione zarówno jako pokarm, jak i rośliny lecznicze. Podczas kolonizacji hiszpańskiej pomidor był używany w posiłkach Metysów i Europejczyków. Nie był jednak częścią podstawowej diety rdzennej ludności, a przede wszystkim okrywą gruntu na polach kukurydzy. Do Europy pomidory dotarły z Ameryki w XVI w. za sprawą hiszpańskich konkwistadorów. Początkowo uprawiane

były głównie jako rośliny ozdobne. Dopiero w XVIII w. zaczęto je powszechnie spożywać, zwłaszcza w krajach śródziemnomorskich. Stały się kluczowym składnikiem kuchni włoskiej i hiszpańskiej. W Polsce pomidor pojawił się w pierwszej połowie XIX w., ale przełom w jego wykorzystywaniu nastąpił dopiero w XX w., po pierwszej wojnie światowej. O znaczeniu pomidora w życiu różnych społeczności świadczą oryginalne wydarzenia związane z tym warzywem. W Meksyku co roku obchodzony jest „dzień pomidora”, w USA celebrowany jest Fresh Tomato Day, w czasie którego spożywane są świeże pomidory i produkowane z nich przetwory. W Hiszpanii, w miejscowości Buñol (prowincja Walencja), w ostatnią środę sierpnia obchodzone jest święto La Tomatina, podczas którego uczestnicy obrzucają się nawzajem pomidorami. Pomidorowa bitwa stanowi główny punkt trwającej cały tydzień fiesty, która co roku przyciąga tysiące turystów z całego świata. Również w Polsce w ważnych rejonach uprawy pomidora (m.in. Kotlin, gmina Rogożewo, gmina Karczew) odbywają się doroczne dni pomidora, w czasie których prezentowane są wyjątkowe okazy owoców, nowe odmiany czy nowinki technologiczne. Leżąc na południe od aglomeracji warszawskiej gmina Karczew już w XIX w. znana była z uprawy warzyw i owoców. Obecnie region słynie z upraw pomidora szklarniowego i doczekał się nawet Krajowego Święta Pomidora.

Hodowlę pomidora rozpoczęli Włosi ponad 200 lat temu. Od tego czasu otrzymano kilka tysięcy odmian dostosowanych do różnych metod uprawy i sposobów użytkowania. Owocem pomidora jest soczysta jagoda, różnego kształtu, różnej barwy i wielkości, będąca jednym z najpopularniejszych produktów spożywczych. Globalna produkcja pomidorów wynosi obecnie ok. 130 mln ton, z czego 88 mln jest przeznaczonych na rynek świeży, a 42 mln na przetwórstwo. Popularność pomidorów znacznie wzrosła, gdy dowiedziano, że ich regularni konsumenci rzadziej zapadają na różne nowotwory. Wśród świeżych warzyw tylko cebula i sałata są

Różne kształty i barwy owoców pomidora koktajlowego (grona i pojedyncze owoce)

Struktura likopenu (C₄₀H₅₆)

spożywane przez Europejczyków w większej ilości niż pomidory. Pomidory dominują w konsumpcji świeżych warzyw także w naszym kraju (ok. 10 kg/os./rok), co można tłumaczyć ich dostępnością przez cały rok i możliwością spożywania w postaci świeżej i przetworzonej. W Polsce pomidor uprawiany jest w polu i pod osłonami, a najkorzystniejsze tereny do uprawy to rejon środkowej Polski, lubelsko-sandomierski i wrocławski.

Ponad 80% wszystkich komercyjnie uprawianych pomidorów jest spożywanych w postaci przetworzonych produktów, takich jak soki, przeciery, zupy i ketchupy. Dieta bogata w pomidory i produkty pomidorowe oferuje szereg korzyści zdrowotnych, a wiele z nich przypisuje się zawartości przeciwutleniaczy. Owoce pomidorów zawierają wodę (ok. 94%), umiarkowane ilości cukrów rozpuszczalnych, błonnik, wiele kwasów organicznych, takich jak kwas cytrynowy i jabłkowy, sole mineralne (potas, żelazo, wapń), likopen (odpowiadający za czerwoną barwę owoców) oraz witaminy C, A, B1 i B2. Oprócz likopenu i witaminy C pomidory dostarczają innych przeciwutleniaczy: beta-karotenu oraz związków fenolowych (flawonoidy, kwasy: hydroksycynamonowy, chlorogenowy, homowanilinowy, ferulowy). Zawartość likopenu w zależności od odmiany oraz dojrzałości pomidorów wynosi 0,9–4,2 mg/100 g św.m. W intensywnie czerwonych pomidorach likopen może stanowić nawet 5 mg/100 g św.m., a w żółtych – 0,5 mg/100 g św.m. Pomidory koktajlowe w 100 g św.m. zawierają: 0,91–6,20 mg beta-karotenu, 34,97 mg kwasu askorbinowego i 10,14 mg likopenu. Najwięcej likopenu znajduje się jednak w produktach przetworzonych, zwłaszcza gotowanych, takich jak ketchup (9,9–3,4 mg/100 g św.m.), przecier, koncentrat pomidorowy, zupa, sos (12,7 mg/100 g św.m.) oraz sok, szczególnie otrzymany z soku zagęszczonego, w porównaniu z pomidorem świeżym o zawartości likopenu 0,72–4,2 mg/100 g św.m.

Likopen (ψ,ψ -karoten) jest naturalnie występującym karotenoidem, głównie w pomidorach i produktach na bazie pomidorów. Związek ten stanowi ok. 50% karotenoidów w surowicy krwi człowieka. Ten lipofilowy, czerwony pigment karotenoidowy składa się z ośmiu jednostek izoprenowych (oktaprenu) połączonych regularnymi wiązaniami. Jest prototypem innych karotenoidów, które mogą powstawać poprzez cyklizację, utlenianie lub redukcję. Obecność układu 11 sprzężonych wiązań podwójnych nadaje likopenowi zdolność do pochłaniania światła w zakresie UV-widzialnym. Właściwości prozdrowotne likopenu zostały potwierdzone w badaniach klinicznych, chociaż mechanizmy działania tego związku nadal nie są do końca poznane. Związek ten charakteryzuje się największą aktywnością antyoksydacyjną w grupie karotenoidów, znacznie przewyższając pod tym względem β -karoten czy α -tokoferol. Aktywność likopenu polega głównie na zapobieganiu utlenianiu frakcji LDL cholesterolu i obniżaniu ogólnego poziomu cholesterolu, co przyczynia się do zmniejszenia ryzyka wystąpienia chorób układu krążenia. Ponadto likopen wykazuje działanie antymutagenne i przeciwnowotworowe.

Organizm człowieka nie syntetyzuje likopenu, który powinien być dostarczany wraz z pożywieniem. Likopen ze względu na wysoką odporność podczas obróbki cieplnej oraz dobrą rozpuszczalność w tłuszczach jest łatwo przyswajalnym karotenoidem. Magazynowany głównie w wątrobie, może zostać uwolniony przy spadku poziomu w surowicy. W surowicy likopen jest jednym z najliczniej występujących karotenoidów, obok luteiny, β -karotenu i γ -karotenu, a jego prawidłowy poziom mieści się w zakresie 220–1168 nmol/l u zdrowych osób (średnio 585 nmol/l). Na zmiany zawartości likopenu mogą wpływać takie czynniki, jak spożycie alkoholu lub palenie. Spożycie likopenu wśród populacji wielu regionów świata kształtuje się na różnym poziomie. Największe spożycie pomidorów i ich przetworów występuje wśród ludności krajów, w których dominuje dieta śródziemnomorska – w Grecji, południowej Hiszpanii oraz w centralnych Włoszech, natomiast najmniejsze spożycie charakteryzuje Holandię, Francję oraz Szwecję, co wynika z uwarunkowań kulturowych w sposobie żywienia. Średnie dzienne spożycie likopenu na osobę w Polsce wynosi 7,5 mg, w USA 3,7 mg, a w Wielkiej Brytanii 1,1 mg. Głównym źródłem likopenu w polskiej diecie są świeże pomidory (52,2%) oraz ich przetwory (43,1%). Inne produkty, jak arbuzy i owoce tropikalne, dostarczają 4,7% tego składnika.

Pomidory są doskonałym źródłem wielu składników odżywczych i związków bioaktywnych zapobiegających przewlekłym chorobom zwyrodnieniowym, takim jak choroby układu krążenia, nowotwory i choroby neurodegeneracyjne. Ze względu na obecność substancji o działaniu przeciwutleniającym, takich jak karotenoidy (β -karotenoidy i likopen), kwas askorbinowy (witamina C), tokoferole (witamina E), flawonoidy i kwasy fenolowe (kwercetyna, kemferol, naryngenina, luteina, kwas kawowy, ferulowy i chlorogenowy), pomidory mogą pomóc w łagodzeniu wielu chorób, zwłaszcza przewlekłych. Wspomina się o działaniu przeciwnowotworowym, przeciwzapalnym, przeciwcukrzycowym, przeciwalerгіcznym, przeciwmiażdżycowym, przeciwzakrzepowym, przeciwdrobnoustrojowym, przeciwutleniającym, rozszerzającym naczynia krwionośne i kardioprotekcyjnym. Co ciekawe, owoce pomidora zapewniają lepsze działanie ochronne i właściwości antyoksydacyjne niż suplementacja likopenem. W badaniach *in vivo* na szczurach albinosach stwierdzono większą możliwość wykorzystania pomidorów surowych w stosunku do pasty pomidorowej i samego likopenu do tłumienia i/lub odwracania stresu oksydacyjnego oraz innych parametrów miażdżycowych związanych ze spożyciem diety wysokotłuszczowej.

Podsumowując, dieta bogata w pomidory wiąże się z wieloma korzyściami zdrowotnymi, w tym właściwościami przeciwnowotworowymi, zmniejszaniem ryzyka chorób sercowo-naczyniowych, neurodegeneracyjnych i jelitowych oraz poprawą zdrowia skóry i odpowiedzi immunologicznej. Pomidor jest dobrym źródłem związków fenolowych, karotenoidów, witamin i składników mineralnych. Wyjątkowym składnikiem owoców pomidora i produktów pomidorowych jest likopen, związek o silnej aktywności antyoksydacyjnej. Prozdrowotne właściwości pomidorów sprawiają, że są one użytecznym składnikiem diety i żywności funkcjonalnej. Biodostępność fitozwiązków w pomidorach nie jest na ogół zmieniana przez rutynowe procesy gotowania, co czyni je jeszcze bardziej korzystnymi do spożycia przez ludzi.

Fot. Renata Nurzyńska-Wierdak

Transport dużych bel i stogów

Anna Krawczuk, Wojciech Przystupa, Janusz Nowak

Powszechne stosowanie pras formujących duże bele cylindryczne i prostopadłościennie odcisnęło piętno na intensywnym rozwoju konstrukcji przyczep oraz transporterów przeznaczonych również do realizacji prac ładunkowych i rozładunkowych. Rozwój ten koncentrował się głównie na samozaładowczych środkach transportu, które umożliwiają mechanizację zbioru bel z pola lub łąki, a niekiedy także ich składowanie. Wyniki wielu badań wykazały, że technologie zbioru bel cylindrycznych z zastosowaniem samozaładowczych transporterów o małej ładowności są rozwiązaniami nie w pełni przydatnymi dla gospodarstw, które mają do zagospodarowania dużą liczbę bel. Nieliczne z nich są stosowane w wielu krajach, w których sporządza się kisonki w formie pojedynczych bel cylindrycznych owiniętych folią rozciągliwą. Pozwala na to ich szczególna konstrukcja umożliwiająca delikatne podbieranie i wyładowywanie bel owiniętych folią bardzo podatną na uszkodzenia. Wysoce wydajne maszyny do zbioru dużych bel słomy i siana są zwykle budowane na bazie samochodów ciężarowych, a niektóre z nich mogą pracować w systemie bez zatrzymywania się (np. Round Bale Stacker 6500 firmy Stinger Inc.). Transportery do bel (ang. trailer, carrier, stacker, mover) można podzielić na trzy grupy. Pierwszą grupę stanowią transportery do bel tylko cylindrycznych (np. Super Move 10 firmy Wilson Engineering, MPH-Paalivaunu firmy Metallipalvelu Hartikainen Oy, RBM2000 PRO firmy Anderson, ARB 12 firmy F.lli Annovi, AM7 firmy Alberi, Bale Hawk firmy Vermeer). Trzy pierwsze z wymienionych transporterów są wyposażone w dwie komory nośne połączone zawiasowo z ramą maszyny. Podczas załadunku komory są opuszczane na podłoże, a ich otwarta rama znajdująca się wtedy w dolnej części pozwala na łatwe umieszczanie w nich bel. Przygotowanie maszyny do transportu polega na całkowitym podniesieniu komór nośnych, które wtedy zajmują centrale położenie. Wyładunek bel realizowany jest po uprzednim opuszczeniu komór nośnych i przemieszczeniu maszyny do przodu. Zupełnie inny sposób załadunku bel odbywa się w transporterze RBM2000 PRO firmy Anderson, który jest wyposażony w ramię załadowcze. Podstawowa wersja tego ramienia jest przystosowana do podbierania bel usytuowanych pionowo. Transportery (ARB 8, ARB 10 i ARB 12) włoskiej firmy F.lli Annovi różnią się od poprzednio wymienionych sposobem podbierania i załadunku jednocześnie dwóch bel na platformę ładunkową. Służy do tego hydraulicznie sterowana para ramion (odpowiednio ukształtowane, odległość między nimi znacznie mniejsza niż średnica bel), która jest połączona z prostopadłe usytuowaną platformą oporową. Po obróceniu ramion o 90° najniżej usytuowana belą znajduje się częściowo na wymienionej platformie, a w większości na przenośniku łańcuchowo-prętowym platformy ładunkowej. Przemieszczenie wtedy bel o drogę równą ich średnicy stanowi informację do kontynuowania ich dostarczania na platformę. Końcową część transportera stanowi półkolista burta, która jest odchylana i zamykana hydraulicznie. Wyładunek bel może odbywać się tylko przenośnikiem łańcuchowo-prętowym lub dodatkowo z wykorzystaniem ładowacza czołowego

Samozaładowczy transporter bel cylindrycznych Super Move 10
(źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=Q-oYkcZWUGU>)

Samojezdny transporter dużych bel prostopadłościennych Stacker 8500
(źródło: https://www.stingerltd.com/cmsms/docs/218763_Stinger.pdf)

z odpowiednim wyposażeniem. Transporter Bale Hawk jest przeznaczony do zbioru i składowania (zwykle na skraju pola) lub grupowania bel w celu ich przygotowania do szybkiego załadunku na wydajne środki transportowe. Do drugiej grupy należą transportery przeznaczone do bel tylko prostopadłościennych (np. Stacker 8500 firmy Stinger Inc., SP/3255 firmy Mil-Stack Inc., TSR 3450 firmy Anderson). Trzecią grupę stanowią transportery przeznaczone do bel zarówno prostopadłościennych, jak i cylindrycznych (np. PB HB firmy Metaltech, BTTA16/36 Tri-Axle firmy Richard Western Ltd., T024R firmy Pronar, Octa-Quad firmy Murray Machinery Ltd.). Są to przede wszystkim przyczepy z obniżoną platformą ładunkową, która ułatwia załadunek i rozładunek. Duża powierzchnia platformy ładunkowej oraz możliwość umieszczania na niej od trzech do czterech warstw bel o dużej wysokości zapewnia wydajny transport. Jeśli bele prostopadłościennie o dużej długości są umieszczane na platformie tylko w jednym rzędzie, to nie jest wymagane ich zabezpieczanie przed zsuwaniem się na bok. Do zabezpieczania bel przed zsuwaniem się ich na boki z platformy ładunkowej stosuje się: boczne barierki, pasy transportowe, poziome pasy transportowe podnoszone i opuszczane hydraulicznie, hydraulicznie

Transporter BTTA16/36 z system Safe Lock i górnym zaciskiem pasów zabezpieczających (źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=OwgX7snMgaE>)

Dwuczęściowy, zawieszany na ciągniku transporter widłowy Octa-Quad podczas przemieszczania bel (źródło: <https://www.murraymachinery.com/products/octa-quad-bale-handling-system>)

Autonomiczny transporter bel cylindrycznych Bale Hawk (źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=XlLOAerAPlw>)

Transportowanie stogu siana trzema ciągnikami gąsienicowymi (źródło: <https://www.youtube.com/watch?v=Ca4iINMAKvO4>)

podnoszone i opuszczane boczne burty, hydraulicznie podnoszony i opuszczany dach wraz bocznymi (rozsuwanymi lub wychylanymi) burtami. Ostatnie z wymienionych rozwiązań stosuje się w niektórych przyczepach i samochodach ciężarowych do transportowania bel cylindrycznych na znaczne odległości. Są one również wyposażane w mechanicznie nasuwane plandeki boczne, które zabezpieczają przewożone bele przed deszczem lub opadami śniegu.

Stogi słomy i siana, jako forma zbieranych materiałów w technologiach stosowanych niekiedy w Rosji, mogą być transportowane do miejsca ich wykorzystywania na dwa sposoby. Jeden z nich polega na przemieszczaniu ich po zamrożonym podłożu pokrytym śniegiem. Może być on realizowany z zastosowaniem nawet czterech ciągników, w tym także gąsienicowych, które ciągną stóg

znacznych rozmiarów. Do połączenia stogu z ciągnikiem stosuje się dwie liny z poprzecznymi prętami, co przypomina kształtem rodzaj drabiny linowej. To połączenie zapobiega ścinaniu stogu siana (słomy) lub ześlizgiwaniu się liny pomiędzy stogiem a podłożem. Inny wariant transportowania stogów po podłożu obejmuje ciągniki, z których jeden jest wyposażony w ładowacz czołowy zwykle z łyżką do materiałów sypkich. Pełni funkcję wspomagającą podczas pokonania tarcia statycznego występującego między stogiem a powierzchnią podłoża oraz trudniejszych warunków jego transportowania. Drugi sposób bazuje na specjalnej konstrukcji transporterów zwanych stogowozami (ros. стоговоз). Mogą to być transportery jednoosiowe lub na jednej parze płóz w przedniej jego części. Platformę ładunkową tych drugich stanowią niekiedy drewniane żerdzie, których końce o mniejszej średnicy mają kontakt z podłożem. Do umieszczania stogów na platformy ładunkowe tych transporterów wykorzystuje się: przekładnie stanowiące integralną ich część, która jest napędzana wałem odbioru mocy ciągnika, koła osi napędowej ciągników wyposażonych w dodatkowe piasty. Piasty łączone są z końcami liny opasującej stóg w jego dolnej części. W celu wyeliminowania ścinania stogów i ześlizgiwania się liny pod stogiem stosuje się kilka starych opon do samochodów osobowych. Nakłada się je na tę część liny, która ściśle przylega do stogu w czasie jego transportowania na pochyloną platformę ładunkową. Sposób umieszczania stogów na platformach ładunkowych niemających przekładni napędu liny wymaga postoju ciągnika, ale z włączoną osią napędową. Jest to możliwe na dwa sposoby. Pierwszy z nich polega na podniesieniu tylnej części ciągnika poprzez ramę z bolcami, która łączona jest z tylnym zawieszeniem. Wciskane w podłoże bolce blokują przemieszczanie się ciągnika pod wpływem siły nasuwania stogu na platformę ładunkową. Natomiast w drugim sposobie wykorzystuje się przewagę oporu nasuwania stogu na platformę ładunkową nad siłą uciągu ciągnika przy jeździe do tyłu.

Rajd rowerowy 70 km na 70-lecie

15 czerwca 2025 r. odbył się rajd rowerowy „70 km na 70-lecie UP w Lublinie”, który przyciągnął studentów, pracowników oraz sympatyków uczelni. Rajd był wyjątkowym sposobem na uczczenie tegorocznego jubileuszu 70-lecia Uniwersytetu. W zmaganiach wzięli udział mniej i bardziej zaawansowani zawodnicy, jako że istotą sportowej rywalizacji nie była wygrana, lecz integracja społeczności akademickiej.

Droga wiodła przez malownicze tereny Lubelszczyzny, na trasie Lublin – Czesławice – Lublin, oferując zarówno rekreacyjne odcinki, jak i bardziej wymagające fragmenty dla doświadczonych rowerzystów. Pogoda i atmosfera dopisały. Na mecie na uczestników czekał posiłek oraz pamiątkowy medal.

Wyrazy podziękowania dla sponsorów i partnerów wydarzenia, bez których rajd nie mógłby się odbyć, za zaangażowanie w przygotowanie atrakcji oraz nagród dla zawodników. Szczególne podziękowania dla Komitetu Organizacyjnego oraz dla partnera wydarzenia – Miasta Lublin, jak też firm, które wsparły nas wyjątkowo hojnie: Lidl Polska, Korwex – Hurtownia Motoryzacyjna, DOZ S.A., SOKPOL Koncentraty, Coffee and Sons, MOTOR Lublin i Strefa Piękna Lublin.

Wydarzeniu towarzyszyła prawdziwie przyjacielska atmosfera sportowych zmagających. Gratulacje dla wszystkich uczestników rajdu!

Red.

Fot. Tomasz Guz, Magdalena Kachel-Górecka, Joanna Mazurek

Mecz absolwentów sekcji piłki nożnej

Mecz został rozegrany 27 czerwca 2025 r. w ramach obchodów 70-lecia Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Podczas spotkania byli studenci – piłkarze, rozegrali emocjonujący mecz futsalu. Mecz przebiegał w sportowej atmosferze, w duchu fair play, przynosząc wiele wrażeń i wspaniałych akcji. Studenci po wielu latach prezentowali wysoki poziom techniczny i bardzo dobre przygotowanie fizyczne.

Sędzią głównym zawodów był Robert Podlecki, przewodniczący Kolegium Sędziów LZPN. W trakcie spotkania była okazja do wspomnień i wielu rozmów, które odbywały się w rodzinnej atmosferze. Absolwenci otrzymali pamiątkowe koszulki ze swoim nazwiskiem i wybranym przez siebie numerem oraz okolicznościowe pamiątki naszej uczelni.

Kibicami spotkania byli: prorektor ds. studenckich i dydaktyki dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni, mgr Dariusz Boguszewski, kierownik CKFiS UP w Lublinie, dr Agnieszka Błaszczak, prezes Lubelskiego Związku Piłki Nożnej Krzysztof Gralewski, a także Magdalena Skowronek i Laura Pilarska z zarządu KU AZS UP Lublin.

Składamy serdeczne podziękowania Pani Prorektor za pomoc w organizacji całego projektu i spotkania z absolwentami.

Ze sportowym pozdrowieniem Marek Wawer

Fot. Krzysztof Basiński

Od redakcji: Głównym organizatorem wydarzenia był trener Marek Wawer, który w ten sposób uczcił 20 lat pracy jako trener sekcji piłki nożnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Gratulujemy i dziękujemy za tyle lat oddania i pasji.

Od lewej: Marek Wawer, Urszula Kosior-Korzecka, Dariusz Boguszewski

Fot. Krzysztof Basiński

Omm my goat – KozioJoga

Maj to miesiąc studentów, a gdzie studenci, tam i studenckie wydarzenia. Na nasze szczęście osoby studiujące na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie są pełne kreatywnych pomysłów. Dla nich popularna na całym świecie puppy yoga to za mało – z pomocą przyszły... kozy ze Strefy Animaloterapii Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki.

13 maja 2025 r. odbyła się pierwsza edycja wydarzenia o nazwie „Omm my goat” – KozioJoga! Innowacyjne zajęcia na świeżym powietrzu, w blasku majowego słońca i w towarzystwie uroczej koziej brygady, przyciągnęły wielu chętnych. Pogoda dopisała, frekwencja również nas nie zawiodła. Każdy uczestnik mógł zrelaksować się podczas zajęć prowadzonych przez certyfikowanego instruktora jogi.

Mamy nadzieję, że wszyscy wrócili do domów w świetnych humorach, równie zrelaksowani jak nasze kozy! Cieszy nas, że nasze kozy, symbol Lublina, stają się popularne nie tylko na naszej uczelni. Kozie Gród znowu żyje kozami!

Dziękujemy Radzie Uczelnianej Samorządu Studenckiego UP w Lublinie za pomysł i organizację wydarzenia, SKN Animaloterapii i Zoopsychologii za troskę o bezpieczeństwo zwierząt oraz wszystkim uczestniczkom za aktywny udział i pozytywną energię.

Karolina Wróbel

Fot. Joanna Mazurek, Zuzanna Widerska

